Vanhusten palvelutalon kehittäminen – Yleinen arkkitehtuurikilpailu Oulun Tuiraan 25.6. – 27.10.2008

ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA 28.1.2009

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA - Avara Suomi Oy - Oulun kaupunki - Ympäristöministeriö

SISÄLLYSLUETTELO

1. KILPAILUJÄRJESTELYT

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus
1.2 Osallistumisoikeus
1.3 Palkintolautakunta
1.4 Asiantuntijat
1.5 Kilpailuaika
1.6 Kilpailua koskevat kysymykset
1.7 Kilpailuohjelman hyväksyminen
1.8 Kilpailuehdotukset

2. KILPAILUN YLEISARVOSTELU

2.1 Yleistä
2.2 Arvosteluperusteet
2.3 Kilpailun yleisarvostelu

3. EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT

3.1 Palkintoluokka
3.2 Yläluokka
3.3 Keskiluokka
3.4 Alaluokka

4. KILPAILUN TULOS

4.1 Palkinnot ja lunastukset
4.2 Suositus jatkotoimenpiteistä
4.3 Arvostelupöytäkirjan varmennus
4.4 Nimikuorten avaus

LIITTEET:

Liite 1 Kuva-aineisto, palkintoluokka

ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

1. KILPAILUJÄRJESTELYT

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, Avara Suomi Oy, Oulun kaupunki sekä Ympäristöministeriö järjestivät yleisen suunnittelukilpailun vanhusten palvelutalosta Oulun Tuiran kaupunginosaan.

Kilpailun taustalla on halu kehittää palveluasumista vastaamaan paremmin asukastarpeita ja vuonna 2008 valmistunut selvitys nykyisistä palvelutaloista. Tavoitteena oli kodikkaan, toimivan ja turvallisen palveluihin tukeutuvan asuinympäristön luominen, joka aktivoi ja tukee asukasta mutta sallii samalla hyvän hoitotyön harjoittamisen.

Kilpailun odotettiin tuovan uusia tulevaisuuden ratkaisumalleja ja uudentyyppisiä ratkaisuja vanhusten asumiseen. Kilpailijoiden esittämien ratkaisujen odotettiin perustuvan nykyistä parempiin toiminta- ja asumismalleihin.

Kilpailun tuloksen perusteella tullaan ARAn tukemana koerakentamiskohteena toteuttamaan arkkitehtonisesti, toiminnallisesti ja taloteknisesti esimerkillinen, energiatehokkaaseen ratkaisuun perustuva palvelutalo.

1.2 Osallistumisoikeus

Kilpailu oli avoin kaikille Euroopan Unionin ja sen hankintalainsäädännön piiriin kuuluvien maiden kansalaisille voimassa olevien lakien ja sopimusten mukaisesti.

1.3 Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluivat kilpailun järjestäjän nimeämänä:

Puheenjohtaja Taina Pitkänen-Koli, FT, teknisen lautakunnan puheenjohtaja
Timo Eskola, DI, aluejohtaja, Avara Rakennuttaja Oy
Essi Majamaa OTK, toimialajohtaja, kiinteistösijoitus, Avara Suomi Oy 10.12.2008 saakka
Seppo Saari, varatuomari, kehitysjohtaja, Avara Suomi Oy, 10.12.2008 alkaen
Raija Hynynen, PHD, asuntoneuvos, Ympäristöministeriö
Timo Lajunen, arkkitehti SAFA, kaavoitusarkkitehti, Oulun kaupunki
Leena Olsbo-Rusanen, arkkitehti SAFA, arkkitehti, Oulun kaupunki
Alpo Uski, arkkitehti SAFA, kehittämisjohtaja, ARA

Suomen Arkkitehtiliiton nimeäminä:

Saila Palviainen, arkkitehti SAFA
Hennu Kjisik, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunnan sihteerinä toimi arkkitehti Antti Pirhonen.

1.4 Asiantuntijat

Palkintolautakunta kuuli seuraavia asiantuntijoita:

Matti Karhula, arkkitehti, asemakaavapäällikkö
Asta Kaitila, toiminnanjohtaja, Yrjö ja Hanna –säätiö
Tuomo Kukkonen, palotarkastusinsinööri, Oulu-Koillismaan pelastuslaitos
Rita Oinas, palvelujohtaja, sosiaali- ja terveystoimi, Oulun kaupunki
Pekka Seppälä, TkL, laatupäällikkö Oulun kaupunki, Rakennusvalvonta (energia-asiat)
Leena Tervonen, toiminnanjohtaja, Oulun Palvelusäätiö
Marja-Leena Timonen, johtaja, Oulun Seudun Mäntykoti ry
Ari-Matti Jänkälä, DI, kustannuslaskenta, Projektipalvelu Prodeco Oy
Mikko Helistö, RI, kustannuslaskenta, Projektipalvelu Prodeco Oy

Asiantuntijat ja palkintolautakunnan sihteeri eivät osallistuneet lopulliseen päätöksentekoon eikä heillä ollut oikeutta osallistua kilpailuun.

1.5 Kilpailuaika

Kilpailuohjelman, painetut tai digitaaliset liiteasiakirjat sai tilata tai noutaa 25.6.2008 lähtien Suomen Arkkitehtiliitosta, ARAsta, Oulun kaupungin teknisestä keskuksesta sekä ympäristöministeriöstä. Kilpailu päättyi maanantaina 27.10.2008.

1.6 Kilpailua koskevat kysymykset ja seminaari

Kilpailijalla oli oikeus pyytää ohjelmaa koskevia selvityksiä ja lisätietoja. Kysymykset oli tehtävä kirjallisesti nimimerkillä ja lähetettävä palkintolautakunnalle kirjeitse. Jätettyjen kysymysten tuli olla perillä viimeistään 25.8.2008. Kysymykset ja palkintolautakunnan vastaukset niihin julkaistiin kilpailun verkkosivulla 3.9.2008. Kilpailua koskeva kaikille avoin seminaari järjestettiin tiistaina 19.8.2008 ympäristöministeriössä. Seminaarista laadittiin muistio, joka julkaistiin kilpailun verkkosivuilla kysymysten ja vastausten yhteydessä.

1.7 Kilpailuohjelman hyväksyminen

Ennen kilpailun julkistamista hyväksyivät järjestäjät, palkintolautakunta ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailutoimikunta kilpailuohjelman liitteineen. Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä.

1.8 Kilpailuehdotukset

Kilpailuun saapui 37 ehdotusta, jotka kaikki oli laadittu ja toimitettu kilpailuohjelman mukaisesti ja hyväksyttiin arvioitavaksi.

2. KILPAILUN YLEISARVOSTELU

2.1 Yleistä

Kilpailualue sijaitsee Oulun Tuiran kaupunginosassa, noin 1,5 km kaupungin keskustasta pohjoiseen. Kilpailualue rajoittuu etelässä Valtatien ja idässä Tuirantien katualueisiin, pohjoisessa kortteliin 41 sekä lännessä Matriitinpuistoon ja kortteliin 42. Kilpailualueen laajuus on noin 0,95 ha. Kilpailualue on kokonaisuudessaan Oulun kaupungin omistama. Voimassa oleva asemakaava ei rajoittanut suunnittelua kilpailualueen sisällä, vaan alueen jäsentely, alueerajaukset (tontinrajat) ja liikennejärjestelyt tuli suunnitella uudelleen. Asemakaavaa muutetaan kilpailutuloksen perusteella.

Tavoitteena oli toteuttaa kilpailualueelle palvelutarjonnaltaan ja arkkitehtuuriltaan ulospäin avoin, jalankulkijan mittakaavaan sovitettu korttelikokonaisuus, joka muodostuisi houkuttelevaksi osaksi Tuiran asuin- ja palvelutarjontaa. Palvelukorttelin käyttäjäkunnan tarpeita ei voitu kilpailuvaiheessa tarkoin määritellä, mutta he tulevat olemaan kuntoisuudeltaan eri tasoisia ikääntyneitä joista arviolta kolme neljästä on naispuolisia.

Rakentaminen tuli sovittaa ympäristöönsä niin, että se omalta osaltaan eheyttää ja kohentaa nykyistä ympäristöä ja kaupunkikuvaa sekä ottaa huomioon lähiympäristön muut toiminnot ja käyttäjät, kuten kilpailualueelle päin suuntautuvat naapuritontin asunnot. Alue rakennuksineen tuli suunnitella esteettömän liikkumisen periaatteiden mukaisesti.

Suunniteltavaan palvelutalokortteliin sijoitetaan tavallista palveluasumista, tehostettua palveluasumista ja omistus- tai vuokra-asuntoja, jotka voidaan suunnata yli 55-vuotiaille. Palveluasuntoja tuli suunnitella 24–48 kappaletta, yhteensä noin 2200 kem2 ja omistus- tai vuokra-asuntoja 25–27 kappaletta, yhteensä noin 2200 kem2. Hankkeen tavoitteellinen kokonaisala oli 5000 kem2. Yhteis- ja palvelutiloja tuli suunnitella kortteliin noin 600 kem2. Kilpailuohjelmassa annettiin kaksi tilaohjelmaa joita toinen oli koski normaalia palveluasumista ja toinen tilojen muuntumista tehostyettuun palveluasumiseen. Kilpailijan oli esitettävä rakennuksen käyttö kummassakin tapauksessa.

Lämmitettävät tilat tuli suunnitella vähintään matalaenergiatalon tasoon ja vähintään energiatehokkuusluokkaan A. Lämmitysenergian laskennallisesta kokonaistarpeesta (tilojen lämmitys ja lämmin käyttövesi) sai ostettavan sähköenergian ja uusiutumattoman energian yhteismäärä olla korkeintaan 60kWh/brm2/vuosi. Rakennuspaikalla ei saanut esittää tuotettavaksi energiaa fossiilisilla polttoaineilla.

Rakennuksen viileänä pitämiseen kesäaikana tuli kiinnittää erityistä huomiota suojaamalla ikkunat suoralta auringonpaisteelta. Kilpailussa ei kuitenkaan vaadittu laskelmia tai detaljoituja esityksiä ratkaisuista, joilla energiataloidellisiin tavotteisiin päästään.

2.2 Arvosteluperusteet

Palkintolautakunta painotti arvostelussaan seuraavia seikkoja:

- ehdotuksen arkkitehtoninen kokonaisotetta ja liittymistä ympäristöön
- sisä- ja ulkotilojen liittymistä toisiinsa
- palvelutalon tilojen monipuolisuutta

- palveluasuntojen soveltumista tehostettuun ja tavalliseen palveluasumiseen, niiden muuntojoustavuutta
- palvelutyön sujuvuutta ja toimivuutta
- sisätilojen toimivuutta, viihtyisyyttä, kodikkuutta ja kauneutta
- ulkotilojen houkuttelevuutta liikkumiseen ja omaehtoiseen toimintaan
- ehdotuksen arkkitehtonisia ratkaisuja, toimivuutta ja toteutettavuutta energiatehokkaana rakennuksena
- ehdotuksen tavoitteiden mukaista mitoitusta ja kokonaistaloudellisuutta, niin toteutuksen kuin elinkaarikustannusten osalta
- hankkeen esteettömyyttä kaikilta osin.

Kokonaisratkaisun ansioita pidettiin tärkeämpinä kuin osaratkaisujen tai yksityiskohtien virheettömyyttä.

2.3 Kilpailun yleisarvostelu

Alueen jäsentely ja kaupunkikuva

Suunnittelualue on nykytilassaan ympäristöltään ja kaupunkikuvaltaan keskeneräinen. Tästä syystä useimmat kilpailijat ovat pyrkineet täydentämään olevaa ympäristöä uudisrakennusten sijoittelun ja massoittelun avulla. Valtatien varren pienkerrostalojen rytmitys ja mittakaava on tarjonnut useille ehdotuksille perustellun lähtökohdan rakennuskokonaisuuden massoittelulle samalla kun kerrosluku nousee tontin pohjoisreunalle päin, mitä voidaan perustella viereisten kerrostalojen mittakaavalla. Vain muutamassa ehdotuksessa palvelutalosta on pyritty suunnittelemaan ympäristön korttelirakenteesta ja rakennustavasta selkeästi erottuva yksikkö tai kokonaisuus, joka ei pyrikään täydentämään olevaa ympäristöä sen omista lähtökohdista käsin. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että tämän tyyppisissä ratkaisuissa käytettävissä oleva tila on osoittautunut riittämättömäksi selkeän vuoropuhelun synnyttämiseksi palvelutalon ja muun kaupunkirakenteen välillä. Yllättävän monissa ehdotuksissa rakennusten massoittelun ja sijoittelun lähtökohdaksi on otettu jo käytöstä poistuneen kadun mukainen koordinaatisto. Useimmissa tapauksissa vino koordinaatisto on kuitenkin jäänyt ympäristöstään vieraannuttavan muotoaiheen tasolle, eikä sillä ole saavutettu erityistä lisäarvoa rakennuksen sisätiloille tai taipuilevan rakennusmassan kulmauksiin muodostuville pihatiloille.

Mataliin kerroslukuihin perustuvissa ratkaisuissa kilpailuohjelman mukaisen kerrosalan sijoittaminen suunnittelualueelle säilytettävä puistoalue huomioiden on osoittautunut haasteelliseksi. Ainakin osaltaan useampikerroksiset ratkaisut ovat johtaneet parhaissa ehdotuksissa myös kaupunkikuvallisesti vakuuttavampaan lopputulokseen.

Ympäristön lähtökohdat huomioiden katuliittymä sekä tarvittava pysäköintialue huolto- ja saattoliikenneyhteyksineen on luontevinta järjestää voimassa olevan asemakaavan mukaisesti suunnittelualueen länsiosaan, jossa ainakin pääosa rakennusten tarvitsemista autopaikoista voidaan toteuttaa maan tasoon. Liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen ohella alueesta on mahdollista suunnitella sisääntuloaukion luonteinen kokoava kaupunkitila, jonka yhteydessä myös Kangaspuiston päiväkodilla säilyy oma näkyvä roolinsa. Myös palvelutalokokonaisuuteen sisältyvät yhteis- ja palvelutilat sekä ulos vuokrattavat liiketilat on niiden käytettävyyden vuoksi luontevinta avata näkyvällä ja aktiivisella tavalla kadun ja sisääntuloaukion suuntaan. Eräissä kilpailuehdotuksissa on esitetty korvaava ajoyhteys Tuirantien puolelta, mikä kuitenkin aiheuttaisi uuden katuyhteyden rakennustarpeen, ajoneuvoliikenne sekoittuisi Tuiranpolun kevyen liikenteen järjestelyihin, se vaikuttaisi pohjoispuolisten kerrostaloyhtiöiden

asuttavuuteen ja samalla päiväkodin sijainti muuttuisi nykytilanteeseen verrattuna huomattavan takaperoiseksi.

Suunnittelualueen itäosassa sijaitsevan Kangaspuiston kaupunkikuvallisesti merkittävä puusto on useimmissa kilpailuehdotuksissa onnistuttu pääosin säilyttämään ja vain muutamissa tapauksissa rakentamista sijoittuu osin nykyisen puiston alueelle. Parhaimmillaan palvelutalon pihatilat ja viereinen puistoalue voivat liittyä toisiinsa toiminnallisella ja ympäristöllisesti luontevalla tavalla. Kuten eräät ehdotukset osoittavat, rakennuksen ulkotiloja on mahdollista avata myös parhaaseen ilmansuuntaan ja samalla kadulle päin, mikäli ne suojataan riittävin rakenteellisin keinoin.

Kilpailualueen ominaisuuksista juontuvilla, erilaisilla tonttisovituksilla ja massoitteluvalinnoilla on vaikutuksia asumiseen ja hoitotyön toimivuuteen.
Valtatien varressa olevat noppamaiset rakennukset ovat innostaneet monia kilpailijoita pilkkomaan palvelutalon tilaohjelmaa pieniin massakappaleisiin. Tontin pitkä, länsi-itä-suuntainen muoto ja tehtävään sisältyvät erilaiset asumisen ja pihatoimintojen tarpeet taas ovat antaneet monille kilpailijoille perusteita sommitella tilat erilaisiin pitkiin, usein rungoltaan kapeahkoihin ja eri tavoin taitettuihin rakennuskappaleisiin. Pohjoispuolen korkeat asuinrakennukset taas ovat saaneet osan kilpailijoista massoittelemaan tilaohjelmaa täysin tai osittain kerrostalomaisesti.

Pieniin massakappaleisiin pilkkominen on tuottanut pienimittakaavaisia rakennuksia, joissa toimintoja ja asumismuotoja on jaettu ehdotuksesta riippuen monella eri tavalla tontille ja Valtatien varteen. Pienimittakaavaisuuden asettaminen suunnittelun tavoitteeksi voidaan tässä tehtävässä nähdä positiivisena pyrkimyksenä laitosmaisuuden välttämiseen. Palvelutalon laajan tilaohjelman ja tilojen välille muodostuvien monenlaisten yhteystarpeiden sovittaminen erillisiin rakennuksiin on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi. Usein rakennuksiin ja niiden välille on muodostunut useita rinnakkaisia kulkureittejä ja käytäviä, niin maan pinnalle kuin kellaritiloihinkin. Vaakasuuntaisten yhteyksien lisäksi rakennuksiin on tarvittu vielä lisäksi monia pystysuuntaisia yhteyksiä, joissa hissi on välttämätön. Mutkikkaat kulkuyhteydet ovat hankalia niin hoitotyön kuin asukkaidenkin kannalta. Hoitotyön kannalta ne johtavat epätehokkuuteen ja asukkaiden kannalta orientoitumisen vaikeutumiseen. Valtatien varren pieniin rakennuksiin samaistuvista ehdotuksista parhaiten on onnistunut ehdotus "Aurinkotuuli". "Aurinkotuulessa" onnistuminen perustuu tilaohjelman jakamiseen toisaalta pieniin massakappaleisiin (omistus ja vuokra-asunnot), jotka tukeutuvat Valtatien varren pieniin rakennuksiin ja toisaalta palvelutalo-osioon, joka on selvästi asunrakennuksia suuremmista osista koostuva. "Aurinkotuulessa" rakennuksen jakaminen osiin palvelee onnistuneesti asumisen laadun kannalta arvokasta sisä- ja ulkotilan suhdetta ja yhteydet ovat ratkaistavissa siksi, että palvelutalo-osio on oleellisilta osiltaan ratkaistu sisäyhteyksien varaan.
Tontin vaakasuuntaisuutta hyödyntävät, pitkähköt ja eritavoin taitetut ratkaisumallit, ovat useissakin ehdotuksissa johtaneet jokseenkin onnistuneeseen lopputulokseen asumisen ja hoitotyön kannalta. Tilajärjestely pitkässä rakennusmassassa perustuu kuitenkin parhaimmillaankin käytävään, joka helposti koetaan asumisen ja hoidon kannalta tehokkuudessaan ikävystyttäväksi. Monissa pitkänmallisissa länsi-itä-suuntaisissa ehdotuksissa on ongelmalliseksi muodostunut myös ilmansuuntien aiheuttama haaste: rakennusmassan pohjoispuolella pihaalueiden tulee olla kohtuullisen suuria, jotta niille saadaan valoa ja aurinkoa rakennuksen yli. Pitkänmallisten ehdotusten parhaimmistoon kuuluvassa ehdotuksessa, "Petäjä", rakennusmassan muotoa on hyödynnetty onnistuneesti. Rakennus jakaa toimivasti tontin erityyppisiin pihoihin: Valtatiehen liittyvään julkiseen pihaan, paikoitus-, huolto- ja saattopihaan, puutarhapihaan ja vielä ehdotuksessa ehyenä säilytetyn Kangaspuiston käsittävään pihaan. Tyypiltään pitkänmallisiin ehdotuksiin voidaan lukea myös ehdotus "Silmukka", jossa muotoa onnistuneesti hyödynnetään jopa kolmiulotteisesti. Asumisen ja hoitotyön kannalta ongelmat

siinä ovat kuitenkin samat kuin "Petäjässä": tilajärjestelyissä käytävät korostuvat ja kuljettavat matkat kasvavat.
Osassa ehdotuksista on samaistuttu myös kilpailutontin pohjoispuolen korkeisiin kerrostaloihin ja otettu ne positiivisella tavalla osaksi palvelutalon massoittelua. Kerrostaloista suuntaa ottavissa ehdotuksissa ylittyy usein kilpailussa tavoitteena ollut kerrosala. Ehdotukset osoittavat, että tontille tuskin kannattaa rakentaa ainakaan kovin paljoa enempää kerrosalaa kuin oli tavoitteena. Asumisen ja hoitotyön järjestelyjen kannalta kerrostaloihin samaistuminen on ollut hyvä lähtökohta. Hyvä esimerkki monia onnistuneita piirteitä sisältävästä, mutta paikalleen liian suuresta kokonaisuudesta, on ehdotus "Kieppi". Samoin onnistunut sovellus kerrostalot huomiovasta ehdotuksesta on ehdotus "Tango", jossa mittakaavaltaan kerrostalojen ja Valtatien varren pienten talojen väliin sijoittuvat rakennukset asettuvat kerrostaloja toisiinsa liittäväksi sommitelmaksi, jonka tiloissa muodostuvat hyvät edellytykset niin palveluasumiselle kuin omistus- ja vuokra-asumisellekin. Myös ehdotuksessa "Pihat ja piirit" läheiset kerrostalot on huomioitu onnistuneesti: siinä omistus- tai vuokra-asunnot on sijoitettu kerrostaloon. Ehdotuksen kerrostalo-osa muodostaa porttimaisen teeman läheisten kerrostalojen kanssa. Ehdotuksen kerrostalo-osa jäsentyy sikäli hyväksi asuintaloksi, että sen asunnoista pääsee sujuvasti palvelutiloihin ja autohalliin. "Pihat ja piirit" ei kuitenkaan kokonaisuudessaan rakennu kerrostalomaisesti, vaan palveluasumisen osalta onkin etsitty taitavasti yhteyttä Valtatien varren pieniin taloihin. Vaikka ehdotuksessa esitetty yhteys pienimittakaavaisin taloihin on ohuempi käytännössä kuin teoriassa, sen huomioiminen on silti auttanut tekijöitä palveluasumisen ja pihojen ratkaisemisessa ja sovittamisessa osaksi palvelutalon kokonaisuutta.

Kilpailussa kaikki ympäristölähtöiset massoittelutavat ovat siis tuottaneet asumisen ja hoitotyön kannalta sekä hyviä että ongelmallisia ratkaisuja. Tyypillistä kuitenkin parhaina pidetyille ehdotuksille on, että ne eivät noudata puhtaasti yhtä typologista mallia, vaan niissä on piirteitä tai osia, jotka johtavat typologisesti heterogeeniseen lopputulokseen. Kilpailun ohjelmasta ja tavoitteista käsin lopputulos on onnistunut: suunniteltavana oli rakennuskokonaisuus, joka käsitti ulos vuokrattavia ja yhteisiä tiloja, hoitoympäristöjä ja asuntoja. Parhaat ehdotukset luovat visuaalisen mielikuvan palvelutaloksi rakennetun ympäristön monipuolisuudesta, eikä niissä esitetty ympäristö ole helposti mielikuvan kannalta luokiteltavissa asunnoiksi tai julkisiksi rakennuksiksi, sairaaloista puhumattakaan.
Asuntosuunnittelun näkökulmasta kilpailu osoittaa, että palveluasunnot ja omistus- ja vuokra-asunnot ovat tavoitteiltaan selvästi erilaisia. Omistus- ja vuokra-asuntojen suunnittelussa ansioina korostuvat asuntojakauman monipuolisuus, asukkaiden hyvät yhteydet palvelutiloihin, asuntojen helppo saavutettavuus piha-ympäristöstä ja autopaikoilta sekä asuntojen yksityinen ulkoilumahdollisuus, oma terassi tai parveke. Palveluasumisen kannalta taas on keskeistä jatkuvasti läsnä olevan hoitohenkilökunnan mahdollisuus huolehtia asukkaista, niin sisä- kuin ulkotiloissakin. Pihatilojen osalta se merkitsee yhteisen piha-alueen tai parvekkeen tarvetta yksityisten ulkotilojen sijasta. Asunnoissa se johtaa siihen, että asukkaiden yksityisen tilantarpeen lisäksi on tarvetta yhteisiin, oleskelu- ja toimintatiloihin sekä liikkumisen tarvitsemaan tilaan. Joissakin kilpailuehdotuksissa on esitetty sellaisia ryhmäasumisen muotoja, jotka ovat käytössä esimerkiksi opiskelija-asumisessa. Vanhusten tarpeisiin kuitenkin liittyy erityispiirteitä, jotka johtavat siihen, että kaikkia esitettyjä ideoita ei ole pidetty käyttökelpoisina. Esimerkiksi pelkkää ryhmäasunnon yksityistä huonetta paremmaksi on nähty sellainen ratkaisu, jossa asukkaalla on käytössään huoneen lisäksi oma kylpyhuone.

Kilpailussa pyydettiin esittämään ryhmäasunnon muuntaminen tavallisiksi palveluasunnoiksi. Parhaissa ehdotuksissa asumisratkaisuja oli ideoitu kohtuullisen hyvin. Selvästi kuitenkin niissäkin muutokset tavallisesta palveluasumisesta tehostetun palveluasumisen käyttöön ryhmäasunnoiksi tai toisinpäin edellyttävät aina kohtuullista peruskorjausta, johon parhaimmillaan voidaan varautua vesipisteiden, viemäreiden ja kantavien rakenteiden harkituilla sijoituksilla. Selvästi onkin järkevää jo palvelutalon suunnitteluvaiheessa tehdä kilpailuohjel-

massa esitettyyn tapaan muunnettavuustarkastelu teknisen varautumisen mahdollistamiseksi.

3. EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT

3.1 Palkintoluokka, 7 ehdotusta

3. ATRIUM[2]
Rakennuksen arkkitehtuurista viestittävä materiaali on ristiriitaista. Pääsisäänkäyntiä esittävässä katuperspektiivissä ilme on hyvin julkinen, talo näyttää lähinnä suurehkolta oppilaitokselta. Lintuperspektiivistä tulee mieleen 60-luvun kerrostalolähiö. Eniten edukseen arkkitehtuuri esiintyy julkisivupiirustuksissa jotka ovat ansiokkaalla tavalla kepeän moderneja ja mittakaavaltaan miellyttäviä. Senioritalo ja palvelutalo on esitetty selkeästi erillisinä rakennuksina joiden sisäyhteys on kellarikäytävän varassa. Niiden väliin jäävä sisääntuloaukio kaipaisi lisäkehittelyä. Esitetyssä muodossa se on kadun ja huoltopihan välinen kenttä joiden reunoille on esitetty pienimuotoista palvelutilaa joihin palvelutalon asukkailla ei edes ole sisäyhteyttä. Länsipuolen pysäköintialue on kaupunkikuvallisesti liian dominoiva. Senioritalon keskikäytävään perustuva pohjaratkaisu on selkeä ja mitoitukseltaan tasapainoinen vaikka se ei johdakaan erityisen monipuoliseen asuntotarjontaan. Ehdotuksen merkittävimmät ansiot liittyvät palvelutalon pohjaratkaisuihin. Yksityisiin asuntopihoihin ja parvekkeisiin, yhteisiin oleskelupihoihin ja lasitettuihin terasseihin sekä parvekkeisiin, samoin kuin yhteisiin avattaviin viherhuoneisiin sekä kattoterasseihin perustuvat miellyttävät tilasarjat, sekä sisä- ja ulkotilojen taitavasti rakennettu yhteispeli luovat lupaavaa asuinympäristöä. Kahden asunnon yhteiset kylpyhuoneet ovat kuitenkin virhe. Valittu perusmalli, T-muotoinen solu, osoittautuu kuitenkin toimivaksi sekä ryhmäasumistilanteessa että myös omatoimisemman asumisen ollessa kyseessä. Solujen väljiä ja valoisia yhteistiloja on myös tutkittu ansiokkaasti.

Massan ja rakenteen selkeys sallii tehokkaan energiateknisen suunnittelun. Puujulkisivu on esitetty ilman sääsuojaa, suuret ikkunat ilman rakenteellista aurinkosuojaa aiheuttaa melkoisia lämpökuormia. Suuret ikkunat voivat aiheuttaa kylmähohkaamista ja vedontunnetta sisätiloissa.

6. SILMUKKA
Suunnitelman tavoitteena on ollut tontin keskeisten ominaisuuksien hyödyntäminen. Tässä on onnistuttu. Rakennus limittyy kolmessa ulottuvuudessa Kangaspuistoon ja yhteys paikoitukseen toimii hyvin kaikentyyppisistä asunnoista. Rakennuksen suhde puistoon on onnistuneesti samanaikaisesti ilmava ja rajaava. Rakennushahmon vinot muodot tuntuvat asemapiirroksessa vierailta, mutta paikan ominaisuuksista käsin nekin ovat ymmärrettävissä, toisaalla rakennusmassan suunta avaa puistoa ja toisaalla taas sulkee paikoitusaluetta eteläpuoleiselle Valtatielle päin. Kilpailun kaikista ”monoliiteista”, ratkaisuista joissa koko ohjelma on sisällytetty yhteen kerrostalomaiseen massaan, ”Silmukka” on hallituin ja arkkitehtonisesti korkeatasoisin. Rakennuksen sisätilat avautuvat miellyttävästi kadun, paikoituksen ja puiston suuntaan. Asunnot on suunniteltu huolellisesti, mutta perusratkaisu johtaa silti väistämättä pitkiin käytäviin. Kuitenkin sekä pohjapiirrosotteesta että perspektiivikuvasta välittyy positiivisesti esim. ryhmäkodin yhteistilojen väljyys, valoisuus sekä joustavuus. Kattoulkoilu jakaa mielipiteitä, toisaalta on arvokasta, että vanhukset voivat ulkoilla juuri maan tasolla, mutta kaupunkiympäristössä kattopihoillekin saattaa löytyä hyviä pe-

rusteita. Myös rakennuksen alapuolelle jäävän ”pilaripuiston” toimiminen pihaympäristönä epäilyttää; mahtaako rakennuksen alapuolisesta tilasta kuitenkin ainakin osa jäädä pimeäksi tai muuten tylyksi. Julkisivut on sommiteltu taitavasti. Säältä suojaamattomat puujulkisivut eivät kuitenkaan tue kestävän kehityksen mukaista rakentamista.

Runsas ulkovaipan määrä on suunnitelman heikkous. Se nostaa rakentamisen kustannuksia sekä aiheuttaa rakennuksen elinkaarella korjauskustannuksia. Runsas määrää kylmään rajoittuvaa ulkovaippaa tekee siitä energiataloudellisesti epäedullisen. Suuri määrä nurkkia on myös rakennusfysikaalinen riski. Energiateknisesti ratkaisu jossa parvekerakenteet suojaavat osaa ikkunoista estäen auringon lämpökuormaa on kuitenkin hyvin toimiva.

11. AURINKOTUULI

Ammattitaitoinen ehdotus jonka pohjaratkaisut kuuluvat kilpailun ehdottomaan parhaimmistoon. Kaavallinen lähtökohta tukeutuu Valtatien varren olemassa oleviin noppamaisiin asuintaloihin ja omistus- ja vuokra-asunnot onkin sijoitettu ko. noppien moderneihin versioihin jatkamalla Valtatien varren rytmiä ja rakeisuutta. Vähemmän selvää on miten selostuksessa mainittu, tien toisella puolella olevaan sairaalan vaikutus, on nähtävissä palvelutalon massoittelussa ja muotokielessä. Asuntonoppien katutasoihin, kadun puolelle, on esitetty liiketiloja. Vaikka näihin on varsinaisesta palvelutalosta sisäyhteys kellarin kautta muodostuvat välimatkat palvelutalon asukkaille kuitenkin melko pitkiksi. Noppien asuntosuunnittelu on kauttaaltaan korkeatasoista. Palvelutalon massoittelu on paljon hienotunteisempaa kuin mitä raskassoutuisesti esitetty asemapiirros antaa ymmärtää. Pohjaratkaisu on samaan aikaan rationalistinen ja herkkä. Esimerkkinä tästä mainittakoon tiukan symmetrian rikkova vesialtaan ja talvipuutarhan ääreen sijoittuva saunaosasto. Rakennuksen läpi idästä länteen liikuttaessa muodostuu reitille harvinaisen elämyksellinen tilasarja äsken mainittuine talvipuutarhoineen, terasseineen, erihenkisine parvekkeineen sekä kellarikerrokseen asti, sen toimintatiloja elävöittämään ylettyvine sisäpihoineen. Tilasarja päättyy pääaulan kautta ulkokahvilaan ja ulkoliikuntatiloihin joihin avautuu terapia-altaan lasiseinä. Sisä- ja ulkotilojen keskinäinen suhde ja yhteydet ovat esimerkillisiä. Ryhmäkodit ovat henkilöstömitoituksen suhteen onnistuneita (2x12) vaikkakin huoneet ovat pienehköjä (21m2). Pysäköintiratkaisut ovat onnistuneita, suhteellisen pienestä maanpäällisestä paikkamäärästä suurin osa sijoittuu pois näkyvistä huoltopihan yhteyteen. Joissakin asiakirjoissa, varsinkin hieman naivistisissa julkisivupiirustuksissa, tulee esille ehdotusta vaivaava lievä epätasaisuus. Arkkitehtuuri lupaa paljon mutta sen parhaiden puolien esittäminen on jäänyt kesken. Paljon jää vielä arvailujen varaan. Ehdotus sisältää jonkin verran ohjelman ulkopuolisia tiloja ja on näin laajuudeltaan kilpailun suurimpia. Näiden tilojen rakentamatta jättäminen köyhdyttäisi joitakin edellä mainittuja tilallisia kvaliteetteja.

Jäähdytysenergian käytön tarve on minimoitu tehokkaalla aurinkosuojauksella pitkin räystäin, syvin parvekkein ja liikuteltavin aurinkosuojaritilöin. Aurinkosähkökeräimet ja pienoistuulimyllyt toimivat sähköntuoton lähteinä. Kesänaikaisessa lämmönhallinnassa käytetään hyväksi porakaivon jäähdytysveden tuottoa.

Selkeät massat sallivat tehdä rakennusfysikaalisesti riskittä toimivia rakenteita. Esitetyt suuret, lattiaan asti ulottuvat lasipinnat ovat haasteita. Osa puujulkisivuista on ilman sääsuojaa.

15. LIPPO

Suunnitelmassa on esitetty selkeä, tasapainoinen ja johdonmukainen ratkaisu. Sen voidaan sanoa edustavan klassista kampamallia jonka variaatioita erilaisissa julkisissa palvelurakennuksissa vuosisatojen aikana on eri puolilla maailmaa käytetty runsaasti. Ehdotuksessa tule-

vat esille kampamallin parhaat ja ongelmallisimmat puolet. Pohjaratkaisu on hallittu ja tyylikäs mutta samalla huomattavan laitosmainen. Lähtökohdasta on vaikea rakentaa elävää asuinyhteisöä. Työntekijöiden liikkumisen kannalta mallia ei myöskään voida pitää parhaana mahdollisena. Erilaisia välivarastoja/taukotiloja tarvittaisiin tämäntyyppisessä ratkaisussa enemmän kuin on osoitettu. Suljetut sisäpihat ovat lisäksi pelastusmielessä hankalia ja taloon muodostuu paljon ulkovaippaa. Parkkipaikka katutilasta sisäänvedetyllä alueella tuo muistumia 60-luvun kaavoituksesta. Tämä korostuu erityisesti pääsisäänkäynnistä piirretystä perspektiivikuvasta jossa rakennuksen henki on muutenkin jotenkin byrokraattinen, muistuttaako se enemmän esim. pienehkön kaupungin virastotaloa kuin palveluasumiseen tarkoitettua rakennusta? Liiketilojen sijainti Valtatien varrella on ihanteellinen ja ne liittyvät palvelukeskukseen niin että asukkaiden on helppo niitä käyttää. Ne ovat myös muuntojoustavia, itse asiassa koko liike- ja palvelutilavyöhyke on niin joustava että sitä voi tarpeen mukaan jatkaa myös em. paikoituskaistalle mikä olisi kaupunkikuvan kannalta parannus ja myös lisäisi kompleksin vetovoimaa entisestään. Omistus- ja vuokra-asuntoja sisältävän erillisen talon sijainti puistossa on paitsi kaavan hengen vastainen myös häiritsevän irrallinen, ikään kuin se osa kilpailuohjelmasta olisi alun perin unohtunut kokonaan.

Rakennus- ja energiateknisesti selkeä massa ja muoto ovat eduksi. Räystäät - puujulkisivun sääsuojaus sekä ikkunoiden rakenteellinen aurinkosuojaus puuttuvat. Suuret ikkunat saattavat aiheuttaa veto-ongelmia.

21. PIHAT JA PIIRIT

Palvelutalo ja omistus- ja vuokra-asuntotorni muodostavat ehdotuksessa voimakkaan kontrastisen parin. Palvelutalon kaksi Valtatien varteen avautuvaa päätyä saavat (ainakin teoriassa) mittakaavansa ja rytminsä Valtatien varren noppamaisista asuintaloista, asuntotorni taas noudattaa korttelin keskiosan kerrostalojen mittakaavaa. Lähtökohta on kaupunkikuvallisesti vakuuttava, se tulkitsee raikkaalla tavalla uudestaan Tuiran kaupunginosassa vuosikymmenien aikana muodostuneita rakentamisperinteitä. Valtatien varsi on näin esitettynä ehkä turhankin rauhallinen, jopa passiivinen, ja ei ehkä parhaalla mahdollisella tavalla houkuttele ympäristön asukkaita käyttämään palvelutaloon liittyviä palveluja. Jatkosuunnittelussa palvelutalon Valtatien varteen rakennettavia osuuksia tulisi vielä esitettyä enemmän avata ja aktivoida ja kadun varrelle muodostuvasta kolmesta pihasta keskimmäisen, sisääntuloaukion, asemaa samalla hierarkisesti korostaa. Sisääntuloaukiota tulisi kehittää pieneksi aukioksi jolla on selkeä urbaani luonne, nyt se muistuttaa liikaa kahta muuta puoliyksityistä asumiseen liittyvää pihaa. Torniosa muodostaa voimakkaan kaupunkikuvallisen lisän olemassa olevaan tilanteeseen. Tekijät ovat tässä ottaneet tietoisen riskin joka on kuitenkin kääntynyt vahvuudeksi. Hyvin toteutettuna tornin suhde 60-luvun kerrostaloihin voi muodostua positiivisella tavalla erittäin jännitteiseksi ja parhaimmassa tapauksessa se voi jopa antaa vanhoille taloille uutta esteettistä nostetta. Tässä vaiheessa tornin julkisivut ovat vielä erittäin viitteellisiä ja esitetyn ilmeen saavuttaminen voi tositilanteessa muodostua haasteelliseksi. Vaikka torni kappaleena muodostaa kontrastin palvelutalolle ja hahmottuu omaksi kappaleekseen on se toiminnallisesti kuitenkin esimerkillisesti kytketty kokonaisuuteen. Omistus- ja vuokra-asuntotornin maantasokerroksesta on lyhyt matka ja sisäyhteys kaikkiin talon tarjoamiin palveluihin. Muutenkin ehdotus on toiminnallisesti ansiokas, vaikkei virheetön. Mitoitus on kauttaaltaan taloudellista ja jopa tiukkaa (kapeimmillaan ryhmäasuntojen käytävillä, kohdittain ehkä liiankin tiukkaa) mutta siitä huolimatta pohjaratkaisuista välittyy väljä, avara ja valoisa yleisilme. Tämä pätee erityisesti palvelutalon asuntoyksiköihin (molemmissa esitetyissä käyttömuodoissa) sekä niiden miellyttävästi rytmitettyihin ja mitoitettuihin valoisiin yhteistiloihin. Ryhmäkodin asuntojen koko, 19,5m2 on kuitenkin riittämätön. Tämä olisi jatkosuunnittelussa huomioitava. Olisi suotavaa myös vaihtaa tehostettu palveluasuminen ensimmäiseen kerrokseen ja omatoimisempi palveluasuminen toiseen kerrokseen. Tehostetun palveluasumisen asukkaat tarvitsevat yhteisiä ulko-oleskelutiloja, kun

taas omatoimisemmat voivat vielä ulkoilla turvallisesti omilla parvekkeillaan. Sisäpihoille avautuvat asunnot ovat, kerrosjaosta riippumatta, viehättäviä (tosin niihin liittyvät pelastustiet voivat aiheuttaa haasteita), pihojen mittakaava on sympaattinen ja niiden käsittely on lupaavaa. Omistus- ja vuokra-asuntojen pohjaratkaisut eivät kauttaaltaan ole yhtä onnistuneita. Porrashuoneesta on muodostunut outo pistetalon porrastasanteen ja keskikäytävän välimuoto, tilankäyttö joissakin pienemmissä asunnoissa ei ole kovin taloudellista ja huonon muotoisia makuuhuoneitakin löytyy. Virheet ovat kuitenkin korjattavissa perusratkaisun kärsimättä.

Rakennus on toteutettavissa matalaenergiarakentamisena. Ikkunoiden varjostus on rakenteellisesti hoidettu poikkeuksellisen hyvin, mikä vähentää jäähdytystarvetta. Asuintiloissa ei myöskään ole ylisuuria ikkunoita. Asuntojen ja yhteistilojen ikkunoiden edessä oleva terassi- ja räystäsvyöhyke suojaa rakennusta sateelta ja sisätiloja liialliselta lämpökuormalta ja häikäisyltä. Suurin osa rakennusoikeudesta on keskittynyt kerrostaloon. Matalat osat luovat suojaavan rakenteen pihapiirien ympärille.

Rakennuksessa on valittu käytettäväksi puuta ja tiiltä – kestäviä ekologisia materiaaleja. Seinien paksu lämmöneristekerros tekee rakennuksesta osaltaan energiataloudellisen. Pelastusreitti kerrostaloon ei ole esteetön matalan rakennuksen puolelta.

33. FOOTPRINT

Orgaaninen jalanjälki on kilpailun komeimpia suorituksia. Lasikattoisen sisäpihan ympärille avoimien sivukäytävien varaan perustuva perusidea ei sinänsä ole mitenkään ennenkuulumaton tai edes erityisen omaperäinen, mutta tässä ehdotuksessa konseptista on saatu irti poikkeuksellisen paljon. Lähtökohta on kuitenkin monin tavoin ongelmallinen. Paloteknisesti se johtaa kalliisiin järjestelyihin ja energiataloudellisesti se herättää joukon kysymyksiä joihin ehdotuksessa, ei edes sen selostuksessa, juurikaan puututa. Lyhyt lauseke ”keidas lämpiää kasvihuoneen tavoin” ei yksin oikein riitä vakuuttamaan arvioijia. Kaavallisesti ehdotus ei myöskään täysin vakuuta. Sen suhde ympäristöön on epämääräinen, veistoksellinen esine puistossa tuntuu pudonneen paikalleen jokseenkin umpimähkäisesti. Asuntopihojen avautuminen pohjoiseen ei myöskään ole ihanteellinen tilanne. Itse rakennuksessa on kuitenkin kosolti ansioita. Potentiaalisesti hankala jalanjälkimuoto on pohjapiirroksissa ratkaistu yllättävän tasapainoisesti ja luontevasti. Ulkoarkkitehtuuri on positiivisella tavalla vaatimatonta ja kodinomaista, mutta samalla hallitun tyylikästä. Sisäpihan, ”keitaan”, mittasuhteet ovat miellyttävät. Ehdotus on kautta linjan hienosti esitetty. Perspektiivikuvista henkii lämpö. Pohjapiirrosotteet ovat teknisesti virtuoosisia ja ne osoittavat tekijän hallitsevan asuntosuunnitteluun liittyvät perusasiat. Sekä tuetun asumisen soluasunto, ryhmäkotiasunto että vapaarahoitteinen kolmio kuuluvat mitoituksellisesti kilpailun parhaimmistoon.

Rakennus- ja energiataloudellisesti on etu että varsinaisen rakennuksen ikkunoiden määrä ja koko on kohtuullinen ja parvekerakenteet suojaavat niitä auringon lämpökuormalta hyvin.

Rakennuksen muoto on haasteellinen. Lasikatettu sisäpiha on energiasyöppö ja suurena riskinä on, että lasikattorakenne vuotaa tai paantaa jäätä Oulun sääolosuhteissa.

36. MOKKAPALAT

Suunnitteluratkaisun idea on lähtöisin Valtatien varren pienten talojen rivin jatkamisesta. Tässä suhteessa ehdotuksessa on samankaltaisuutta nro 24 Kotikylän kanssa. Tontin sisäisten liikenneyhteyksien järjestely on rakennushahmon näennäisestä sattumanvaraisuudesta

huolimatta onnistunut hyvin. Asunnot jäsentyvät kohtuullisen selkeästi yhden käytävän varrelta saavutettaviksi. Ehdotuksessa ei ole säilytetty Kangaspuistoa ehyenä, osa rakennuksesta on sijoitettu puistoon. Tässä asenteessaan ehdotus muistuttaa ehdotusta nro 18, Mittarimatoa, jossa omistus- ja vuokra-asuntojen autopaikoitus oli järjestetty Kangaspuistoon sijoitettujen autopaikkojen varaan. Mokkapaloissa omistus- ja vuokra-asuntojen autopaikat ovat kellarissa. Vaikka puistomaista piha-aluetta näin säilyykin, yhteydet autopaikoitukseen eivät ole sikäli täydellisen onnistuneet, että etäisyys autopaikkojen ja asuntojen välillä muodostuu pitkäksi. Liike- ja palvelutilat sekä ryhmäasunnot on suunniteltu hyvin. Rakennuskappaleiden väliin jäävät piha-alueet jakavat mielipiteitä, ne saattaisivat olla miellyttäviä, mikäli pihat saisivat riittävästi valoa. Pohjoisissa oloissa, joissa aurinko paistaa usein alhaalta, se ei kuitenkaan ole todennäköistä. Mokkapalojen ulkoarkkitehtuuri on hallittua ja ehyttä, joskaan ei kovin "suomalaista", eikä ehkä tälle tontille erityisen luontevaa. Rakennusten energiankulutukseen on suunnitelmassa otettu kantaa: tavoitteena on ainakin matalaenergiatason saavuttaminen. Se onkin mahdollista, kohtuullisen pienten ikkuna-aukkojen ansiosta, mutta ei tehokkainta mahdollista suuren ulkovaipan määrän vuoksi.

3.2 Yläluokka, 5 ehdotusta

7. KIEPPI

"Kieppi", toisin kuin niin monet muut ehdotukset, ei yritä olla todellista kokoaan pienempi. Yhtenä harvoista se, ikään kuin kiipeämällä niitä kohti, ottaa mittakaavansa naapurin kerrostaloista. Porrastuva massa terasseineen sisältää senioriasunnot, matalampi 5-kerroksinen kolmionmuotoinen, täysikorkean aulan ympärille kiertyvä rakennus puolestaan palvelutalon. Yhteis- ja palvelutiloja on ansiokkaasti esitetty keskusaulan ympärille. Aula avautuu sekä sisäänkäyntipihalle että epäsuorasti katutilaan liittyvälle sisäpihalle monipuolisten yhteistilojen avautuessa tasapainoisesti sekä ulos- että sisäänpäin, näin helpottaen monikäyttöisyyttä ja muuntojoustavuutta. Monikäyttöinen "teematila" on erityisen mielenkiintoinen ja kannatettava ajatus. Voimakkaasti toteutumattomiin kaupunkisuunnitteluideoihin tukeutuva taidokas massoittelu optimoi sisäpihan auringonvalon saannin. Selostus on kilpailun perusteellisimpia ja osoittaa tekijän olevan perillä vanhusten asumiseen liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä. Kaikista ansioistaan huolimatta ehdotuksen monumentaalisuutta lähestyvä mittakaava ei tee siitä kovinkaan kodinomaista. Pohjaratkaisut ovat verrattain tavanomaisia sivu- ja keskikäytäväratkaisuihin perustuvia mutta samalla hieman sokkelomaisia. Käytäviltä avautuu näkymiä ulkomaailmaan vain hetkittäin.

9. KNOPPIA TUIRAAN

Kansainvälinen trendikkyys yhtyy lapsekkaaseen regionalismiin tämän raikkaan ja omaperäisen ehdotuksen arkkitehtuurissa. Lähtökohtana "knopille" on Valtatien varren noppamaisista asuinrakennuksista muodostunut rytmi ja rakeisuus. Seitsemän rakennusosan ja niitä yhdistävän moni-ilmeisen sisäkadun ja puistokannen muodostama kokonaisuus on perusratkaisultaan terve, toimiva ja kehityskelpoinen ja voisi hyvinkin toimia aktivoivana ja kuntoutumiseen rohkaisevana ympäristönä vanhuksille. Kadun varrella sijaitsevat omistus- ja vuokra-asunnot ovat todellisia urbaaneja pienasuntoja, niiden asukkaat ovat toiminnan keksipisteessä. Erillisten asuinyksiköiden pohjaratkaisut ovat yleisesti ottaen selkeitä ja ongelmattomia. Sen sijaan ryhmäkotikäytössä asuntoja per ryhmä on liian vähän henkilökunnan määrän optimointia silmällä pitäen. Tehostetun palvelun yksiköissä taas yksiköiden sisäiset yhteistilat ovat puutteelliset. Pysäköintialue on kauniisti artikuloitu ja jää miellyttävästi piiloon. Ehdotuksen suurimmat ongelmat liittyvät teknis-taloudellisiin seikkoihin. Ulkovaippaa on valitusta lähtökohdasta johtuen runsaasti. Palo-osastointi sekä ulkopuoliset pelastustiet eivät ole on-

gelmattomia. Viihtyvyyden kannalta oleellinen ja samalla erittäin haasteellinen aspekti olisi puistokannen toteutuksen laatu sekä sen kunnossapito eri vuodenaikoina. Puistokannen osittain kattavien "noppia välittävien aurinkokenno-laminoitujen lasikatoksien" luonne ja tarkoitus jäävät epämääräisiksi.

12. TANGO

Suunnitelma asettuu tontille kohtuullisen hyvin: Itäpuolelle jää ehyt Kangaspuisto, joka liittyy miellyttävästi kahden rakennuksen väliseen solaan. Länsipuolen autopaikoitusalue on suurehko ja avautuu liian avoimesti kadun suuntaan, mutta palvelee etäisyytensä puolesta hyvin niin palveluasuntoja kuin omistus- ja vuokra-asuntojakin. Asuntojen jakaminen palveluasuntorakennukseen ja sen pohjoispuolelle jäävään omistus- ja vuokra-asuntotaloon on perusteltu ja onnistunut. Kadunvarsi jäsentyy, paikoitusta lukuun ottamatta, hyvin liike- ja palvelutilojen varaan. Palveluasuntoratkaisua on tutkittu huolellisesti ja suunnitelmassa on esitetty soveltamiskelpoisia ideoita palveluasumiseen. Omistus- ja vuokratalon asunnot ovat tavanomaisempia kuin palveluasunnot, eikä kaareva muoto johda asuntoratkaisun kannalta erityiseen hyötyyn. Ratkaisussa ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota pihojen ja ulkooleskelutilojen suunnitteluun. Rakennusten materiaalivalinnat ovat perinteiset ja huolellisesta julkisivusommittelusta huolimatta rakennuksista syntyy jokseenkin tavanomainen vaikutelma. Energiatalouteen ei ole suunnitelmassa kiinnitetty juurikaan huomiota.

18. MITTARIMATO

Mittarimato on arkkitehtuuriltaan seesteinen ja miellyttävä ehdotus. Tekijä (tekijät) on ymmärtänyt koko tontin suureksi puistoksi ja mielessään sovittanut rakennuksen yhtenäiseen puistoon käyttäen koko aluetta hyväkseen. Näin Kangaspuistolle varattua erityisestä aluetta ei ole suunnitelmassa säilytetty. Rakennusta varten on suunniteltu kaksi liittymää ja molempien liittymien yhteyteen on suunniteltu omat autopaikoitusalueensa. Kangaspuistoon suunnitellut autopaikat on tarkoitettu omistus- ja vuokra-asuntoja varten. Käytännössä juuri Kangaspuistoon sijoitetut autopaikat ovat asukkailleen tarpeellisia, koska omistus- ja vuokra-asuntojen asukkailla on usein vielä auto käytössään. Vaikka tekijän suhtautuminen puistoon on johdonmukaista ja selvästi tietoinen suunnitteluvalinta, sitä ei silti ole arvioinnissa pidetty vakuuttavana, koska tontin kaikissa osissa ei ole idean perusteeksi riittävästi tilaa ja puustoa. Lopputuloksena ei ole rakennus puistossa vaan rakennuksia ilman puistoa. Tässä tapauksessa vielä käy niin, että länsipuolelle jää tarpeetonta tilaa, jota on sitten pyritty motivoimaan pienellä erillisrakennuksella, joka ei ole erityisen tarpeellinen kaupunkikuvan tai palvelutalon kannalta. Suunnitteluratkaisussa tilan jako liike- ja palvelutilaan, palveluasuntoihin ja omistus- ja vuokra-asuntoihin on onnistunut. Asuntosuunnittelun kannalta ongelmalliset valinnat tulevat näkyviin mittakaavan kasvaessa: parvekesyvennykset työntyvät asuntoihin muokaten asuinhuoneita osin ikävästi liian pieniksi. Julkisivusommittelun kannalta samat syvennykset ovat onnistuneita niin esteettisesti kuin energiataloudenkin kannalta. Arkkitehtuurin yleistunnelma on sisätiloissa samalla tavalla seesteinen ja miellyttävä kuin koko rakennushahmossakin.

30. PETÄJÄ

Asemapiirroksessa esitetty tonttisovitus on yksi kilpailun parhaita. Rakennuksen muoto avaa Valtatien varteen aukion, sulkee sopivasti saattoliikenteen ja paikoitusalueen rakennuksen läntisen siiven taakse ja avaa puiston rakennuksen itäpuolelle. Rakennushahmon pohjoispuolelle jää piha, jota rakennus osin varjostaa. Piha on kuitenkin riittävän syvä ollakseen osin myös aurinkoinen kävely-yhteys Tuiranpolulle. Yhteiset liike- ja palvelutilat on sijoitettu ensimmäiseen kerrokseen. Niiden julkisivu olisi voinut hieman rohkeammin poiketa asuinkerrosten julkisivusta ja sillä tavalla tuoda aukiolle esitettyä vahvemmin julkisen tilan luon-

netta. Omistus- ja vuokra-asunnot liittyvät kokonaisuuteen hyvin kellaripaikoituksen avulla. Asuntosuunnitelmat perustuvat keskikäytävään. Suunnitelmassa käytävämäisyys korostuu liikaa, mutta olisi helposti jatkosuunnittelussa korjattavissa laskemalla hieman ratkaisun tehokkuutta. Asunnot on pääosin taitavasti ratkaistu ja ulko-oleskelu on järjestetty parvekkeiden varaan hyvin. Muuntojoustavuus on ratkaisussa poikkeuksellisen uskottavasti ja toteutuskelpoisesti harkittu. Suunnitelmassa ei ole kiinnitetty erityistä huomiota rakennusten energiatalouteen, joskaan varsinaista tuhlaavaista perusvirhettäkään ei ole tehty. Edellytykset onnistumiseen energiatehokkuudenkin näkökulmasta ovat hyvät.

3.3 Keskiluokka, 15 ehdotusta

4. SIKSAK

Rakennus avautuu miellyttävästi Valtatien varteen sijoittuvalle aukiomaiselle pihalle. Kangaspuisto jää ehyeksi, mutta valitettavasti hyvin erilliseksi: se ilahduttaa näkymänä vain läntisimpien omistus- ja vuokra-asuntojen asukkaita. Maan päällinen paikoitusalue kellariin johtavine ramppeineen on toimivasti järjestetty. Kellaripaikoitus palvelee hyvin palvelutalon tiloja, mutta yhteys paikoituskellarista omistus- ja vuokra-asuntoihin on huono. Valinta on merkityksellinen, koska usein juuri omistus- ja vuokra-asunnoissa asuvat vielä käyttävät omaa autoa. Oleskelupihat rakennusmassan pohjoispuolella jäävät varjoisiksi. Asuntojen muunnettavuutta on tutkittu huolellisesti, saavutetut ratkaisut ovat käyttökelpoisia ja niissä on varteen otettavia ideoita. Rakennuksen kattomuotoa on perusteltu energiatalouteen liittyvänä ratkaisuna, mutta se jää silti Tuiran ympäristössä vieraaksi.

5. KOURAT

Ehdotus on verrattain kompakti ja jättää huomattavan osan Kangaspuistoa rakentamattomaksi. Tässäkin mallissa omistus- ja vuokra-asuntoja sisältävä senioritalo on erotettu sel keästi omaksi massakseen. Se on esitetty lievästi kaartuvana luhtikäytävätalona jossa asuntojen oleskelutilat parvekkeineen avautuvat oudosti suoraan pohjoiseen. Valittu sik-sak muoto on johtanut jossain määrin hankaliin muotoihin asuntojen pohjaratkaisussa mikä ei kuitenkaan ole vielä mitään verrattuna niihin vaikeuksiin jotka tekijä on luonut itselleen palvelutalolle valitsemansa perusmuodon myötä. Vaikka jotkut palvelutalon yksiköistä esitetyssä muodossa ovat asuntoina lähes mahdottomia on tekijällä kuitenkin ollut sisua ja urheutta yrittää ratkaista asiat parhaalla mahdollisella tavalla ja usein hän (he) on siinä onnistunut yllättävän hyvin. Jotkut asuinyksiköistä ovat suorastaan viehättäviä. Luhtikäytäväteema jatkuu myös palvelutalossa. Kaarevat rakennusosat kiertyvät lupaavan sisäpihan ympärille. Pihasta vesiaiheineen olisi mieluusti nähnyt lisämateriaalia. Luhtikäytävä levennyksineen joihin muodostuu asuinryhmien yhteistiloja, sekä siihen liittyvä lasitettu parvekevyöhyke muodostaisivat potentiaalisesti sympaattista asuinympäristöä. Perspektiivi- ja julkisivukuvat eivät valitettavasti tuo ehdotukselle juurikaan lisäarvoa.

8. RYIJY

Suunnitelman rakennukset ja toiminnot asettuvat rakennuspaikalleen oikeansuuntaisesti, paikoitus- ja saattoyhteys tontin länsireunasta on toimiva ja Kangaspuisto on säilytetty ehyenä. Samoin liiketilojen avautuminen Valtatien suuntaan on oikea valinta. Säilyttävästä valinnasta huolimatta Kangaspuisto on passiivisessa asemassa, se tuottaa iloa vain niille omistus- ja vuokra-asuntojen asukkaille, joiden asunnot suuntautuvat puistoon. Liiketilojen suunnitteleminen yksikerroksiseen massaan on sekin ristiriitaista: toisaalta yksikerroksinen massa lounaisosassa tonttia parantaa piha-alueiden valon saantia mutta toisaalta taas liiketi-

lat yhdessä kerroksessa vievät ison osan tontin pinta-alasta. Varsinkin, kun liiketilojen katon käyttämistä ulkoiluun ei ole suunniteltu loppuun asti. Asumisratkaisu perustuu pistetaloihin. Siitä seuraa, että yhteyksistä asuntojen välillä tulee pystysuunaisia ja tarvitaan monia hissejä. Asumisjärjestely toimii parhaiten omistus- ja vuokra-asumisessa ja heikoimmin tehostetussa palveluasumisessa. Asumisratkaisut ovat pienipiirteisiä ja asuinhuoneiden välille muodostuu mutkikkaita liikkumisyhteyksiä, jotka vaikeuttavat apuvälineiden käyttöä ja henkilökunnan toimintaa. Vaikka suunnitelmassa on esitetty monipuolinen väri- ja materiaalimaalima, massoittelu tekee kokonaisratkaisusta tavanomaisen oloisen asuinympäristön. Rakennusten energiatalouteen on kiinnitetty huomiota täysin oikeansuuntaisesti.

16. PUOSU-VAARI

Rakennukset jäsentyvät kadun varteen miellyttävästi yhteistilojen kautta. Paikoitus on sovitettu tontille hyvin. Puistoon on sijoitettu ohjelmaan kuulumatonta pinta-alaa. Ohjelmaan kuulumattoman tilan ideoinnin sijasta, puiston kehittäminen asukkaiden virkistystilana olisi ollut kilpailuehdotuksen kannalta parempi ratkaisu. Asunnot ovat kohtuullisen hyvin suunniteltuja, mutta erityisesti muunneltavuutta hoitoympäristön suuntaan on esitetty vähäisesti. Kattokerroksiin suunnitellut harrastetilat todennäköisesti olisivat hyvin toimivia ja kiinnostavia. Rakennusten muodonanto on reipasta ja siinä on paljon positiivisia, ryhdikkäitä piirteitä, mutta väritys on suomalaiseen maisemaan ja ilmastoon liian räikeä. Rakennusten energiatalouteen ei juurikaan ole kiinnitetty huomiota.

17. PIHAPIIRIT (2)

Ehdotus on sovellutus perinteisestä kampamallista. Palveluasunnot asettuvat kahden korotetun pihakannen ympärille symmetrisesti siten että keskimmäinen sakara on hyvin perinteinen keskikäytäväratkaisu sivusakaroiden tukeutuessa sivukäytäviin. Perusongelmana on kamman "pääkadun" tavanomaisuus ja ahtaus, se on hierarkisesti käytännöllisesti katsoen samanlainen käytävä kuin muutkin. Samankaltaiset piirteet vaivaavat pääsisäänkäynnin seutua, kaikki on kovin ahtaan ja pienen tuntuista. Kokoava tila, joka loisi identiteettiä rakennukselle, puuttuu. Valtatien vartta on ansiokkaasti elävöitetty hyvin sijoitetuilla ja mitoitetuilla ulosvuokrattavilla tiloilla. Persoonaton senioritalo on sijoitettu erilliseen massaan hieman epämääräisesti ikään kuin taustalle sekundääriseen rooliin. Julkisivujen arkkitehtuuri ei ole erityisen mieleenpainuvaa tai persoonallista, hauskimmillaan se esittäytyy aksonometrisessä valaistussa pienoismallikuvassa.

19. KURVI

Käpylän Käärmetaloa muistuttava konsepti on kaavallisessa mielessä täysin mahdollinen ja edustaa "monimuotoinen kappale puistossa"-teemaa. Lähtökohta on itse asiassa "pehmeä" variaatio monessa muussa ehdotuksessa esiintyvästä "kulmikkaasta" käärmeestä. Tässä variaatiossa on kuitenkin se ongelma että kaarevan muodon luonteva yhdistäminen rationaalisiin, suorakulmaisiin rakennusosiin ei ole kovin helppoa. "Kurvin" tekijä on tässä onnistunut vain paikoitellen. Pyrkimys pois tavanomaisesta laitosmaisuudesta on tietenkin sinänsä positiivinen piirre. Parhaimmillaan pohjaratkaisu on silloin kuin suorakulmaisten osien väliin jäävät kaarevaseinäiset tilat ovat luonteeltaan mahdollisimman avoimia ja julkisia. Liian usein nämä kohdat on kuitenkin jouduttu ahtaamaan täyteen tavaraa jolloin perusideaa on vaikea hahmottaa. Plaanisuunnittelu antaa kauttaaltaan hapuilevan vaikutuksen, varsinkin pysäköintikellari on epätaloudellisuudessaan vertaansa vailla.

20. LIP-LAP

Liike- ja palvelutilat sekä asunnot on jäsennetty tontille lähtökohtaisesti oikein. Muodostuu

hyvin toimiva paikoitus- ja saattopiha ja Kangaspuisto jää ehyeksi, joskin passiiviseksi osaksi aluetta. Rakennuskappaleiden väliin jäävät piha-alueet ovat ilmansuunnista johtuen varjoisat. Suunnitelmassa esitetty ratkaisumalli todennäköisesti johtaisi onnistuneempaan lopputulokseen, jos tonttia rakennettaisiin kevyemmin, silloin olisi mahdollista jättää osa rakennuskappaleista pois. Tonttiratkaisun "raskaus" näkyy erityisesti koko rakennusmassaa esittävässä lintuperspektiivikuvassa. Vaikka julkisivut on suunniteltu ja esitetty kauniisti, niin omalta osaltaan vinot katot vielä lisäävät raskasta vaikutelmaa. Asuntoratkaisu on harkittu, mutta ei kiistaton: tavoite, jonka mukaan tehostetun palveluasumisen asunnot sijoittuvat ylimpiin kerroksiin tekee kaikkein huonokuntoisimpien ulkoilusta vaikeata. Asunnot on suunniteltu huolellisesti, mutta jokseenkin tavanomaisesti. Energiatalouteen ei ole ratkaisussa kiinnitetty juurikaan huomiota.

22. HUILILA

Huilila on monipuolinen, perusteellisesti tutkittu asuntojen ja palvelujen suurehko kokonaisuus, jonka kokonaishahmo jää rakennuksen massoittelun kannalta paikalleen hieman vieraaksi. Asemapiirroksessa perusteellinen harkinta on johtanut oikeisiin valintoihin. Toiminnat on sijoitettu tontille perustellusti. Erityisesti Kangaspuistoa on hyödynnetty monipuolisesti asuntojen ja ravintolatilojen suuntauksessa. Samoin paikoitusjärjestelyt ovat kohtuullisen onnistuneet. Myös liike- ja palvelutilojen julkinen luonne on ymmärretty oikein. Sinänsä paljon tavoitteita ja ideoita sisältävät asuntosuunnitelmat eivät ole yhtä kiistattomia kuin tontin käytön järjestelyt: tehostettu palveluasuminen on suunniteltu opiskelija-asuntojen tyyliin siten, että yhtä kylpyhuonetta kohden on jopa useampia kuin kaksi käyttäjää. Vanhusten asumisessa ratkaisumalli ei, muun muassa hygieniasyistä, ole täysin ongelmaton. Omistus- ja vuokra-asuntojen suunnitelmissa sen sijaan on paljon onnistumista, eläytyvää ja sujuvaotteista asuntosuunnittelua. Tekijä (tekijät) on myös kiinnittänyt huomiota energiataloudellisen ratkaisun suunnitteluun. Suuret ikkunapinta-alat ovat asiaan liittyvän harkinnan tulos.

24. KOTIKYLÄ

Lähtökohdan kaavalliselle ratkaisulle antavat Valtatien varressa olevat pienet talot. Mallin ottaminen kadunvarren taloista on vaikeata, koska tässä kilpailussa suunniteltavan asuntojen ja palvelutilojen kokonaisuuden toiminnalliset vaatimukset ja fyysinen koko ovat liian suuret sopiakseen hyvin, kaikkine yhteysvaatimuksineen, pienten talojen antamaan malliin. Kun tehtävän tilaohjelma jaetaan useisiin rakennuskappaleisiin, erityisesti kulkuyhteydet tuottavat väistämättä ongelmia. Tässä ehdotuksessa vaikeus näkyy useissa rinnakkaisissa vaakayhteyksissä: tontin pohjoispuolella kulkee kevyen liikenteen reitti ja eteläpuolella samansuuntainen Valtatie, rakennusten välissä kulkee ratkaisumalliin liittyvä, edellisille rinnakkainen jalankulkuyhteys, mutta lisäksi tarvitaan takarivin taloja yhdistävää sisäyhteyttäkin. Monet vaakareitit turhauttavat, koska suuri osa liikkumisesta tapahtuu kaikkien vaakayhteyksien sijasta pystysuunnassa portaita ja hissejä pitkin. Suunnitelmassa esitetyt asuntoratkaisut ovat kohtuullisen tutkittuja ja tilankäyttö asunnoissa on realistista. Omistus- ja vuokra-asunnot ovat palveluasuntoja paremmin onnistuneita, joskin ryhmäasunnot ovat niukkuudestaan huolimatta kohtuullisen toimivia. Julkisivusommittelu on huolellista ja kohtalaisen onnistunuttakin. Pienipiirteisyydestä johtuva suuri ulkovaipan määrä johtaa energian käytön kannalta epäedulliseen lopputulokseen.

25. KIERTOKULKU

Ehdotus perustuu viiteen, pohjamuodoltaan hieman "orgaanisen" muotoiseen kappaleeseen jotka sitoo toisiinsa "sisäkatu". Ko. kadun luonne jää epäselväksi, piirustuksista on vaikea tulkita milloin "sisäkatu" kulkee sisällä ja milloin ulkona. Se varrelle on kuitenkin kiitettävällä

tavalla tuotu aktivoivia elementtejä, ravintolan ja miellyttävien sisäpihojen lisäksi mm. hirsisauna. "Sisäkatu" myös muodostaa osan nimimerkin mukaisesta "kiertokulusta". Sinänsä kannatettavana ajatuksena on että asukkaat voivat ikään kuin käydä lenkillä kompleksin sisällä ja samalla nauttia kaikista niistä virikkeistä mitä palvelutalo tarjoaa. "Kiertokulun" varrella sijaitsee myös vihreä "möykky", jossa teksti "hallinto". Tämän elementin rakenne, sisältö tai liittyminen muuhun ei hevillä aukene ulkopuoliselle. Monimuotoisen massoittelun ongelmat korostuvat sekavissa julkisivu- ja leikkauspiirustuksissa. Moninaisista puutteistaan huolimatta perusratkaisussa on sympaattisia piirteitä.

26. E

E on selkeästi jäsennelty ehdotus, jossa yhteydet toimivat oleelliselta osaltaan maanalaisen kellaripaikoituksen varassa. Ne toimivat hyvin. Kangaspuisto jää suunnitelmassa ehyeksi ja sen aktiivisesta roolista on huolehdittu sijoittamalla omistus- ja vuokra-asunnot puiston yhteyteen siten, että osansa puistonäkymästä saavat kaikki asunnot. Asemapiirroksen perusteella on vaikeata päätellä, miten käy Tuiranpolun kevyen liikenteen reitin, säilyykö se jalankulkijoiden käytössä? Asuntosuunnittelu on kohtuullisen huolellista, ryhmäkodit ovat toimivia, mutta tavallisia. Ryhmäkodeissa suojattu yhteisparveke olisi asuntokohtaisia, rakennuksen ulkosivulla olevia parvekkeita parempi valinta. Omistus- ja vuokra-asunnot ovat monipuolisia ja toimivia. Perspektiivikuva ulkoapäin näyttää reippaan ja värikkään julkisivun, joka antaa hyvän kuvan kokonaisuudesta. Joskin pohjapiirustusten ja nimimerkin E-sommitelma hajoaa hahmossa. Rakennuksen energiatehokkuuteen ei ole kiinnitetty juurikaan huomiota.

28. KOTILO

Rakennus asettuu tontille siten, että Kangaspuisto säästyy mutta lähes koko rakennuksen pohjoispuoli eli Tuiranpolun varsi täyttyy autopaikoista. Ensimmäinen kerros liike- ja palvelutiloineen jäsentyy mukavan ilmavasti ja helposti tavoitettavasti. Valtatien varteen muodostuva aukiopaikka olisi voinut olla esitettyä suurempi ja aktiivisempi. Asuntoja ja niiden muunnettavuutta on mietitty huolellisesti. Esitetyt asuntoihin liittyvät ideat ovat osin hyvinkin onnistuneita. Energiatalouteen ei ole kiinnitetty erityisen paljoa huomiota.

29. HEHKU

Ratkaisu toimii parhaiten asemapiirros- sekä 1.kerroksen pohjan tasoilla. Kaavallinen perusidea on hyvä. Kompleksin kaksi rakennusta, palvelutalo sekä omistus- ja vuokra-asuntoja sisältävä rakennus, on sidottu ympäristöönsä (mukaan lukien päiväkoti) luontevasti uuden keskusaukion sekä kevyen liikenteen reittien avulla. Kangaspuisto on jätetty ehjäksi viheralueeksi ja paikoitusalueet on jaettu kahteen osaan siten että sekä pohjoiseen, huoltoreitin yhteyteen, että länsipuolelle sijoittuva alue jäävät kooltaan siedettäviksi. Maantason pohjaratkaisu on molemmissa rakennuksissa ansiokas. Julkisille ja kaupallisille palveluille on runsaasti tilaa hyvissä paikoissa, palvelutalon sisäänkäyntialue on väljä ja valoisa ja se on luontevasti saavutettavissa sekä kadulta, keskusaukiolta että Kangaspuistosta. Siihen myös liittyy oikeanlaisia tiloja kuten allashuone, ulkoterassit ym. Ongelmat alkavat ylemmissä kerroksissa, asuinyksiköissä. Pohjat ovat kauttaaltaan hapuilevia, monimutkaisia ja kömpelöitä. Käytävät ovat usein pimeitä ja kapeita umpikujia. Monet yhteistilat eivät ole kuin kapeiden käytävien levennyksiä ilman päivänvaloa. Ehdotuksen arkkitehtuuri on hyvin luonnosmaista. Värejä on mietitty enemmän kuin massoja, muotoja tai suhteita.

31. KAMPANISU

Huolellisesti tutkittu ja esitetty ehdotus joka on toisaalta kaavallisesti looginen mutta toisaal-

ta ei oikein "istu" sen koommin Valtatien noppatalojen kuin 60-luvun kerrostalojenkaan seurassa. Ratkaisussa tulevat esille kampamallin huonoimmat puolet, ylenmääräisen kertauksen uuvuttavuus, yleiset hahmotus- ja orientaatio-ongelmat sekä pitkät välimatkat. Tämänlainen kapearunkoinen, puhtaasti sivukäytäviin perustuva kampamalli on henkilökunnan kannalta tässä mielessä erityisen hankala. Ulkoseinän määrä myös helposti nousee kohtuuttoman suureksi. Arkkitehtuuri on kauttaaltaan raskassoutuista. Julkisivut tuntuvat vieraalta ympäristössään. Onko paikan henki kateissa? Ansiot liittyvät ennen kaikkea 1:100 plaaniotteisiin joissa tuetun palveluasumisen malli on erityisen hyvin tutkittu ja joissa on myös tilallisia ansioita.

35. MAAILMA
Omaperäinen ehdotus joka koostuu viidestä erillisestä massasta jotka selostuksen mukaan on sijoitettu tontille "näennäisesti vapaamuotoisesti". Kokonaiskompositiossa sekä yksittäisten kappaleiden arkkitehtuurissa on havaittavissa trendikästä, kansainvälisistä arkkitehtuurijulkaisuista tuttua muotokieltä. Itäisimmät kappaleet ovat toisistaan ja muista osasista irrallisia ja sisältävät omistus- ja vuokra-asuntoja. Kolme muuta kappaletta sisältävät palvelutalon toiminnat ja ovat pohjoispäästä sisäyhteydessä keskenään. Logistisessa mielessä ehdotuksessa on selkeitä puutteita. Toiminnalliset yhteydet ovat hankalia ja välimatkat pitkiä. Omistus- ja vuokra-asuntoblokit perustuvat sivukäytävä- ja palveluasunnot keskikäytäväratkaisuihin. Varsinkin jälkimmäisissä on selkeät ansionsa. Syvyydeltään vaihtelevissa mutta kapeahkoissa rakennusrungoissa keskikäytävästä muodostuu etelänsuuntaan leviävä vyöhyke joihin sijoittuvat yhteistilat voisivat olla hyvinkin käyttökelpoisia ja toimivia. Ikään kuin kaiken keskellä sijaitseva iso palmuhuone / akvaario on sympaattinen idea. Puutteistaan huolimatta ehdotuksessa on määrättyä rohkeaa eleganssia.

3.4 Alaluokka, 10 ehdotusta

1. GROWING OLD TOGETHER
Ehdotuksen yleisilme on vanhahtava mikä kilpailutehtävän aiheesta huolimatta ei liene tarkoituksenmukaista. Omistus- ja vuokra-asunnot sijaitsevat osittain erillisessä, päärakennukseen siltayhteydessä olevassa rakennuksessa mutta niitä on sijoitettu myös palvelutalon yhteyteen. Katutasossa sijaitsevien toiminnat ja niiden sisäänkäynnit on asemapiirroksessa sekä 1. kerroksen pohjapiirroksessa esitetty ristiriitaisesti. Joka tapauksessa katutasoa ei ole onnistuttu aktivoimaan toivotulla tavalla, ei talon omien asukkaiden eikä myöskään ympäristössä asuvien kannalta.
Laitosmaisuutta lievittämään suunnitellut koordinaatiston muutokset vaikuttavat väkinäisiltä eivätkä auta unohtamaan että kyseessä on kuitenkin melko tavanomainen keskikäytäväratkaisu. Plaaniotteissa korostuu ennen muuta märkätilapaketin suuri koko verrattuna varsinaisiin asuintiloihin. Julkisivuissa on rauhallinen ote ja niiden suhdemaailmassa on erittäin viitteellisestä esitystavasta huolimatta havaittavissa määrättyjä ansioita.

2. PIHAPIIRIT (1)
Ratkaisu perustuu kahteen tonttiliittymään ja Kangaspuiston rakentamiseen. Kangaspuistoon suunniteltu rakennus, paikoitusalue ja tonttiliittymä rikkovat puiston oleelliselta osalta. Palvelutilojen sijoittaminen Valtatien varteen, rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, on oikea valinta, mutta asuntokerrokset palvelutilojen yläpuolella tuottavat ongelmia: tien varren rakennusmassat varjostavat niiden pohjoispuolelle suunniteltuja asuntoja ja pihoja. Rakennusmassojen vinosijoitus ei tuota erityistä hyötyä kokonaisratkaisun kannalta. Palvelu-

asuntojen ja omistus- ja vuokra-asuntojen erottaminen erillisiin rakennuksiin on toiminnallisesti selkeä ratkaisu ja asunnot on suunniteltu huolellisesti. Julkisivut ovat selkeät ja ne on havainnollisesti esitetty.

10. AKTIIVITALO

Ehdotuksessa Kangaspuisto on säästetty, mutta liittymät on ratkaistu kilpailun tavoitteista poiketen kahdeksi ajoliittymäksi, jotka muodostavat ympärikuljettavan reitin. Ehdotus on kunnianhimoinen mutta kasvaa teemaansa nähden liian suurikokoiseksi. Kokonaisuuden suuri koko johtaa siihen, että valoisiksi ja avariksi tarkoitetut aula- ja käytävätilat muuttuvat monumentaalisiksi ja julkisivut liian pitkiksi. Myös asuntoratkaisut ovat keskenään liian samanlaisia. Yhteistilojen suunnittelussa on onnistuttu asuntoja paremmin. Niissä on monipuolista tavoitteellisuutta ja ne on hyvin sijoitettu alimpiin kerroksiin. Pihoja ei ehdotuksessa juurikaan ole suunniteltu. Ehdotuksessa on ideoitu energiatalouteen liittyviä ratkaisuja ja tilojen valon saantia. On kuitenkin epäselvää johtavatko ideat energian säästymiseen.

13. MINÄ, OLLI JA ORVOKKI

Ehdotus on epätasainen ja keskeneräinen. Paikoitellen ote on lupaava ja odotuksia herättävä mutta puutteita ja suoranaisia virheitä on lopulta aivan liikaa. Joitakin asiakirjoja on perin vaikea tulkita. Parhaimmassakin tapauksessa valittu luostarimainen ratkaisu olisi tiukkuudessaan varmasti herättänyt keskustelua. Sisäpihan ympärille systemaattisesti asetetut asuinyksiköt pihalle avautuvine luhtikäytäväparvekkeineen luovat perin yksipuolisen asuinympäristön. Samalla ko. malli on rationaalisuudessaan kiehtova ja luo muistumia sekä renessanssin että modernismin parhaiden perinteiden suuntaan. Tämä tapahtuu valitettavasti vain hetkittäin.

14. AULIS

Suunnitelman perusteeksi esitetyt tavoitteet kertovat siitä, miten ehdotuksen tekijä (tekijät) on erinomaisesti ymmärtänyt kilpailun perustavoitteet: puisto on säästetty virkistyskäyttöön (joskin se sijaitsee itä eikä länsipuolella) ja liittymä Valtatiehen on oikein sijoitettu, myös palvelutilojen ja henkilökunnan tilojen sijoittaminen keskeisesti on ajateltu oikein. Asuntoratkaisuista löytyy hyviä ideoita, kuten parvekkeiden monipuolinen käyttö ulkoilutarkoitukseen. Ratkaisun kokonaisote, erityisesti rakennusten korkeussuhteet ja hahmon muoto jäävät ympäristössään vieraaksi. Samoin rakennuksen pohjoispuolelle muotoutuvat pihasyvennykset ovat epäedullisen ilmansuunnan vuoksi pimeitä. Julkisivusommittelu ja sitä kuvaavat piirustukset ovat kauniita. Kokonaisuutta kuvaava lintuperspektiivikuva on valitettavasti jäänyt keskeneräiseksi. Rakennuksen energiatalouteen ei ole juurikaan kiinnitetty huomiota.

23. LIPASTO

Ehdotus on ristiriitoja herättävä. Rakennus on massoiteltu komeasti, nykyarkkitehtuurin parhaiden perinteiden hengessä, Valtaien varteen. Monet perusasiat ovat toiveita herättävällä tavalla esitettyjä. Asuntopohjat ovat kuitenkin aivan liian tehokkaasti ja tylysti järjestettyjä. Niitä katsoessa nimimerkin viesti hahmottuu negatiivisena, niin kuin se perimmiltään onkin; kuka haluaisi omaisensa lipastoon. Ylikorostunut tehokkuusajattelu aiheuttaa myös mitoitusten kannalta käytännöllisiä ongelmia. Jatkossa tekijän tulisi eläytyä enemmän rakennuksen käyttäjän asemaan, kadottamatta kuitenkaan hyvää sommitteluotettaan!

27. TIIRA

Ehdotus koostuu kolmesta identtisestä kolmikulmaisesta tornista jotka muodostavat viisiker-

roksisen "klusterin". Vanhahtavassa arkkitehtuurissa on plaanitasolla ja kattomuodossa havaittavissa pyrkimystä kohti "steinerististä" orgaanisuutta. Valitun mallin suurin ongelma, kaupunkikuvallisen irrallisuuden lisäksi, on asuinyksiköiden keskelle muodostuvien laajojen kolmion mallisten yhteistilojen (joita on yhteensä 12 kpl) pimeys ja näköalattomuus. Se että ylempiin kerroksiin joissakin tapauksissa saadaan ylävaloa, ei tilannetta juurikaan paranna. Jos näille lukuisille samanlaisille tiloille halutaan jotenkin rakentaa oma identiteettinsä, on se tehtävä pinnallisen kosmetiikan keinoin. Tornien alaosiin on kiitettävällä tavalla varattu tilaa ulkopuolisille yrittäjille ja erilaisille palveluille, sen sijaan länsipuolen paikoitusalue on kaupunkikuvallisesti aivan liian dominoiva. Jotkut asuntopohjat ovat sympaattisia ja hyvin suunniteltuja, selostus on hyvin perusteellinen.

32. KIMPASSA

Ehdotuksen keskeiset ansiot ovat rakennuspaikan hyvin haltuun ottavassa tonttisovituksessa. Tähtimäinen perusratkaisu toimii tontilla lähtökohtaisesti hyvin: säilytetty Kangaspuisto avautuu keskialueen liike- ja palvelutiloihin ja tarjoaa sillä tavalla miellyttävän näkymän kaikille talon käyttäjille. Paikoitusjärjestelyt tontin länsipuolella on sijoitettu oikein, mutta suunniteltu hieman kömpelösti, tai ainakin suunnitelma on keskeneräinen järjestelyiltään. Talon asuntojakauma on liian yksiövaltainen. Yksiötä suurempia asuntoja on kaiketi vain keskialueen yläpuolella olevassa kohdassa kahdessa kerroksessa yhteensä 12 asuntoa. Suurempia asuntoja lukuun ottamatta asunnot on jäsennetty kapeahkojen, pimeiden keskikäytävien varrelle. Ulko-oleskeluun ei ole ehdotuksessa juurikaan paneuduttu. Myöskään rakennuksen energiatalouteen ei ole kiinnitetty huomiota.

34. VANHUKSET

Suunnitelma on jäänyt niin keskeneräiseksi, että pihajärjestelyjä ei voi asemapiirroksesta tulkita. Asuntosuunnitelmat on esitetty osin huolellisesti, mutta epäilyttää, että suuri yhtenäinen kattopinta pimentää asuntoja liikaa (vaikka tekijä ei uskokaan niin tapahtuvan). Myös julkisivut ovat keskeneräiset, vaikka osin niissä on mielenkiintoisia ja kehityskelpoisia aiheita. Energiatalouteen ei ole suunnitelmassa juurikaan kiinnitetty huomiota. Keskeneräisyyden vuoksi suunnitelmaa on vaikea arvioida.

37. NELJÄ SAMAA

Tässä kilpailussa usein esiintyvistä teemoista kaksi on tässä ehdotuksessa varastanut itselleen pääosan. Valtatien noppatalojen jatkaminen kaavallisena lähtökohtana on tässä viety loogiseen huippukohtaansa. Samoin on super-rationalistinen kampa-ajattelu tässä vienyt selkävoiton kaikesta muusta. Kumpikaan saavutus ei ole onnistunut nostamaan ehdotusta lähellekään kilpailun parhaimmistoa. Uuvuttavakin toisto voi olla tehokas esteettinen keino jos toistettava elementti edustaa ylintä huipputasoa. Vaikkakin tässä neljä kertaa toistuva elementti kaikessa vaatimattomuudessaankin sisältää annoksen arkkitehtonista kvaliteettia, ei se sittenkään riitä. Kampamallin muottiin mahtuu erilaisia sovellutuksia, sen tekijä ansiokkaasti tuo esille. Valitettavasti vain toisessa ääripäässä esiintyy äärettömän tiukka, kapea ja masentava keskikäytävä ja toisessa taas ylileveä, "olohuoneeksi" nimetty vyöhyke. Nimi ei muuta sitä tosiasiaa että kyseessä on sittenkin pelkkä käytävä.

4. KILPAILUN TULOS

4.1 Palkinnot ja lunastukset

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti jakaa palkinnot ja lunastukset kilpailuohjelman mukaisina seuraavasti:

1. palkinto, 20 000 euroa ehdotukselle nro 21 nimimerkki **"Pihat ja piirit"**
2. palkinto, 15 000 euroa ehdotukselle nro 11 nimimerkki **"Aurinkotuuli"**
3. palkinto, 10 000 euroa ehdotukselle nro 6 nimimerkki **"Silmukka"**
lunastus, 5 000 euroa ehdotukselle nro 33 nimimerkki **"Footprint"**
kunniamaininta, 1 500 euroa ehdotukselle nro 3 nimimerkki **"Atrium^2"**
kunniamaininta, 1 500 euroa ehdotukselle nro 15 nimimerkki **"Lippo"**
kunniamaininta, 1 500 euroa ehdotukselle nro 36 nimimerkki **"Mokkapalat"**

4.2 Suositus jatkotoimenpiteistä

Palkintolautakunta päätti suositella ehdotusta nro 21 nimimerkki **"Pihat ja piirit"** jatkotyön pohjaksi ja suunnittelutehtävän antamista ehdotuksen tekijälle.

4.3 Arvostelupöytäkirjan varmennus

Oulussa tammikuun 15. päivänä 2009

Taina Pitkänen-Koli
teknisen lautakunnan puheenjohtaja
palkintolautakunnan puheenjohtaja

Timo Eskola
aluejohtaja

Raija Hynynen
asuntoneuvos

Hennu Kjsisk
arkkitehti SAFA

Timo Lajunen
kaavoitusarkkitehti

Leena Olsbo-Rusanen
arkkitehti

Saila Palviainen
arkkitehti SAFA, TkL

Seppo Saari
kehitysjohtaja

Alpo Uski
kehittämisjohtaja

Antti Pirhonen
palkintolautakunnan sihteeri

4.4 Nimikuorten avaus

Palkittujen ja lunastettujen ehdotusten nimikuoret todettiin avaamattomiksi.

Palkinnon, lunastuksen tai kunniamaininnan saivat seuraavat tekijät:

1. palkinto ehdotukselle nro 21 nimimerkki **"Pihat ja piirit"**

Tekijät:

Antti Karsikas, arkkitehti yo
Arkkitehtityöhuone TEHAS
p. 050 3280544

Ville-Pekka Ikola, arkkitehti yo
Arkkitehtityöhuone TEHAS
p. 040 5959 686

Kalle Vahtera, arkkitehti yo
Arkkitehtityöhuone TEHAS
p. 040 7379736

Arkkitehtityöhuone TEHAS
Rautatienkatu 18 A2 90100 Oulu
antti.karsikas@gmail.com

Avustajat:
Arkkitehtityöhuone TEHAS

2. palkinto ehdotukselle nro 11 nimimerkki **"Aurinkotuuli"**

Tekijät:
Arkkitehtitoimisto L&M Sievänen Oy
Markku Sievänen, arkkitehti SAFA, p. 050 596 2048
Liisa Sievänen, arkkitehti SAFA, 040 5457 504
Erja Sipilä, arkkitehti SAFA

Avustaja:
Pauliina Mäkinen, sisustusarkkitehti

LVISA-tekniikka:
Jukka Sainio, Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy

Tekijänoikeus:
Arkkitehtitoimisto L&M Sievänen Oy
Länsiportti 1 B-C, 02210 Espoo

arksiev@dlc.fi

p. 09 8030985, fax 09 8550986

3. palkinto ehdotukselle nro 6 nimimerkki **"Silmukka"**

Tekijä:
Edgars Racins
Servin Maijan tie 6a 13
02150 Espoo
racins@cc.hut.fi
p. +358 (0)40 410 2637

lunastus ehdotukselle nro 33 nimimerkki **"Footprint"**

Tekijät (tekijänoikus):
Robert Lassenius, arkkitehti SAFA
Käthe-Niederkirchner-Strasse 14
10407 Berlin
p. (gsm):+49 173 72 06 223
p. +49 30 49 78 56 76
fax +49 30 49 78 56 74
robert.lassenius@onion-berlin.com

Marcus Coelen, arkkitehti
Winstrasse 12
10405 Berlin
p. +49 30 48 49 53 26
p. (gsm) +49 172 38 83 966
fax +49 30 48 49 53 87
mail@coelen.de

Avustajat:
Björn Burgermeister, Dipl. Ing (FH)
Simon Marx, Dipl. Ing (FH)

kunniamaininta ehdotukselle nro 3 nimimerkki **"Atrium^2"**

Tekijät:
Eeva Kilpiö, arkkitehti SAFA
Tapio Saarelainen, arkkitehti SAFA
Jukka Linko, arkkitehti SAFA
Jyri Haukkavaara, arkkitehti SAFA
Jaakko Sutela, arkkitehti SAFA

Pääavustaja:
Tuula Jeker, arkkitehti SAFA

Avustajat:
Juho Leskelä, arkkitehti yo
Karoliina Hautalahti, arkkitehti SAFA
Samuli Ellilä, rakennusarkkitehti, arkkitehti yo

Tekijänoikeus:

Arkkitehtiryhmä A6 Oy
Pursimiehenkatu 29 A, 00150 Helsinki
p. 010 424 3200
fax 010 424 3222
etunimi.sukunimi@a6oy.fi

kunniamaininta ehdotukselle nro 15 nimimerkki **"Lippo"**

Tekijät:
Heikki Viiri, arkkitehti SAFA
Jari Lantiainen, arkkitehti SAFA
Marko Rajala, arkkitehti SAFA
Plusarkkitehdit Oy

Avustajat:
Arttu Hyttinen
Tom Kraappa

Osoite:
Lemuntie 3-5 B, 00510 Helsinki
marko.rajala@tietoafinland.fi
p. 040 556 6654

kunniamaininta ehdotukselle nro 36 nimimerkki **"Mokkapalat"**

Tekijät:

Asmo Jaaksi, arkkitehti SAFA, p. 040 722 028
Teemu Kurkela, arkkitehti SAFA, p. 040 742 8910
Samuli Miettinen, arkkitehti SAFA, p. 040 722 0271
Juha Mäki-Jyllilä, arkkitehti SAFA, 050 337 6234

Avustajat:
Edit Bajsz, arkkitehti SAFA
Sini Kukkonen, arkkitehti yo
Harri Lindberg, arkkitehti yo
Päivi Meuronen, sisustusarkkitehti, SIO
Teemu Toivio, arkkitehti
Jaakko West, arkkitehti SAFA

Tekijänoikeus:
JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3, 00100 Helsinki
p. 09 2522 0700
etunimi.sukunimi@jkmm.fi

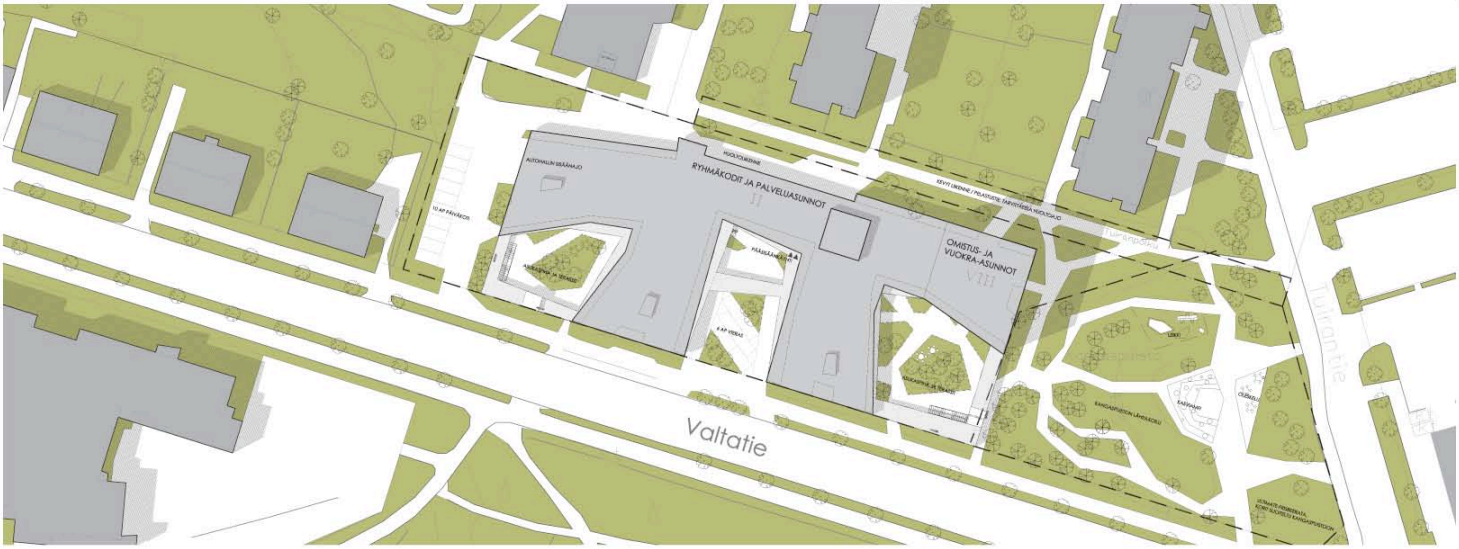

ASEMAPIIRUSTUS 1:500

1. TYPOLOGINEN LÄHTÖKOHTA

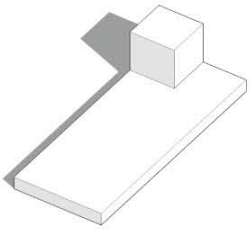

2. PIHAT JA KADUN RYTMI

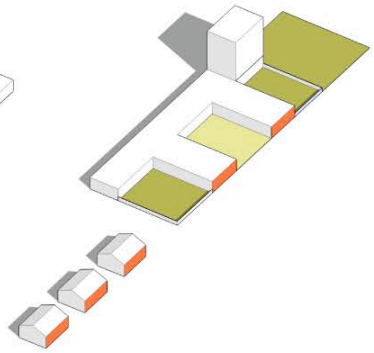

3. SAKARAN MUOTOILU YHTEISTILOISTA KÄSIN. VÄLJYYTTÄ LUOTEISKULMALLE.

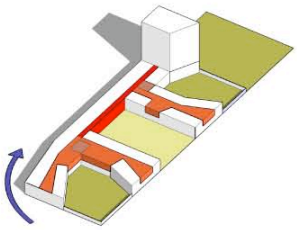

4. TOISEN KERROKSEN PIHAT

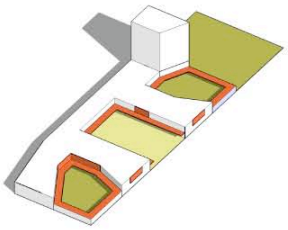

POHJAPIIRUSTUS 1.KRS - 1:200

POHJAPIIRUSTUS 2.KRS - 1:200

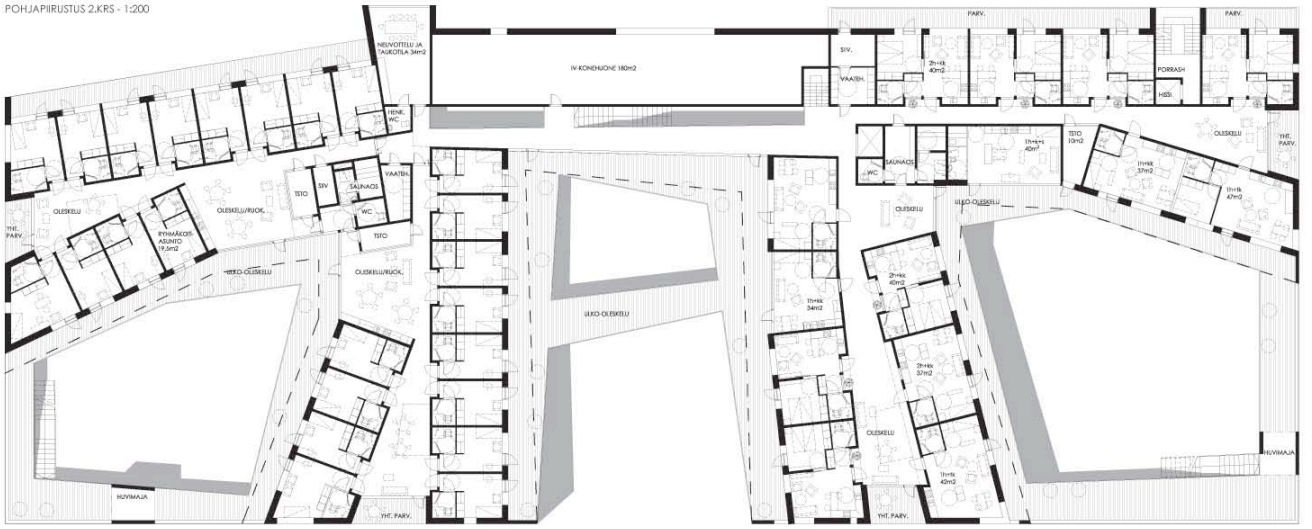

PIHAT JA PIIRIT

JULKISIVU ETELÄÄN 1:200

Asemapiirros 1:500

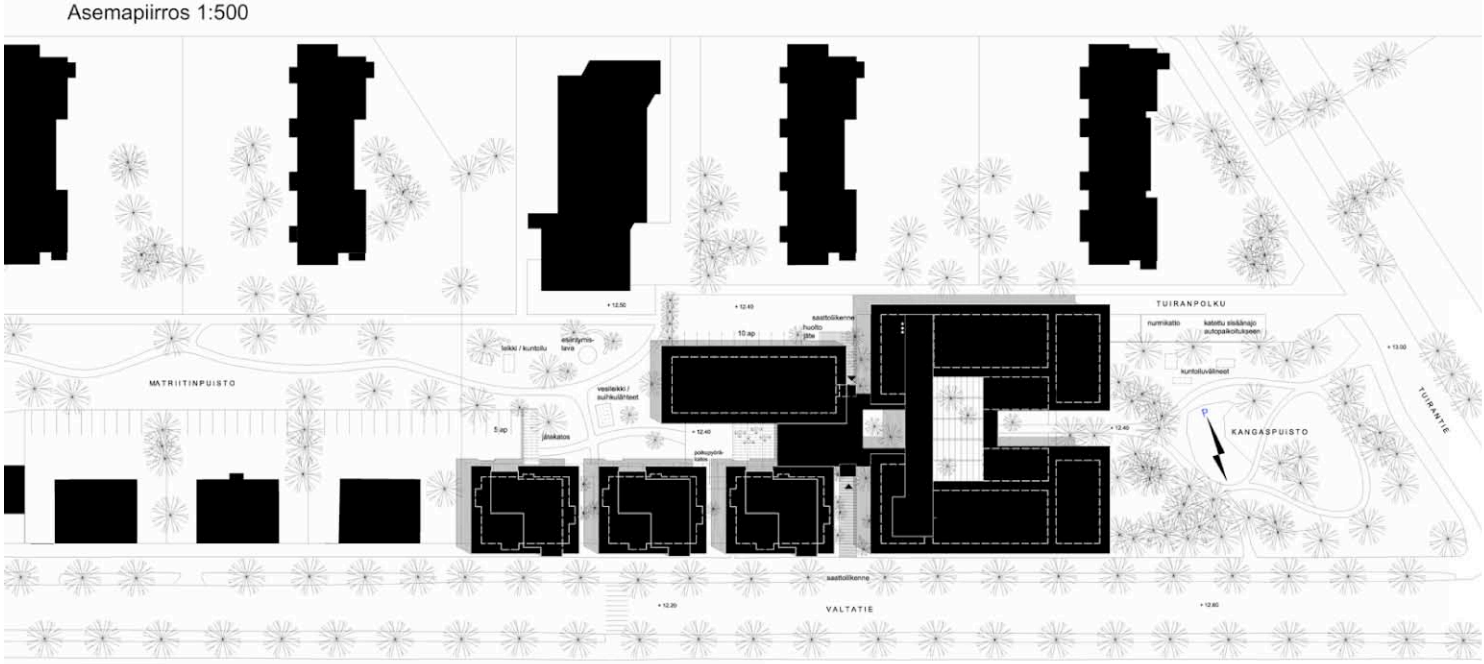

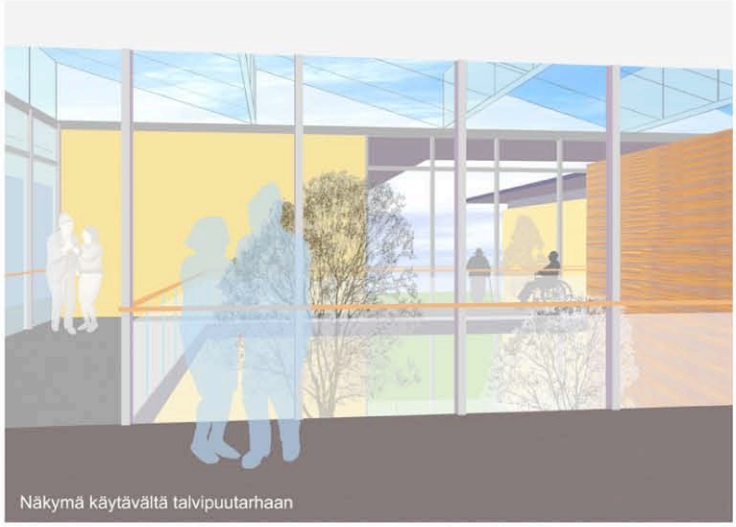

Näkymä käytävältä talvipuutarhaan

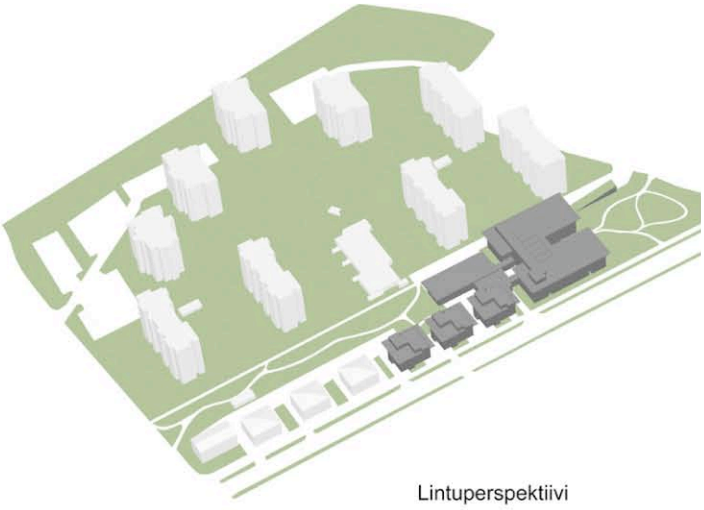

Lintuperspektiivi

aurinkotuuli

Julkisivu lounaaseen 1:200

2. kerros

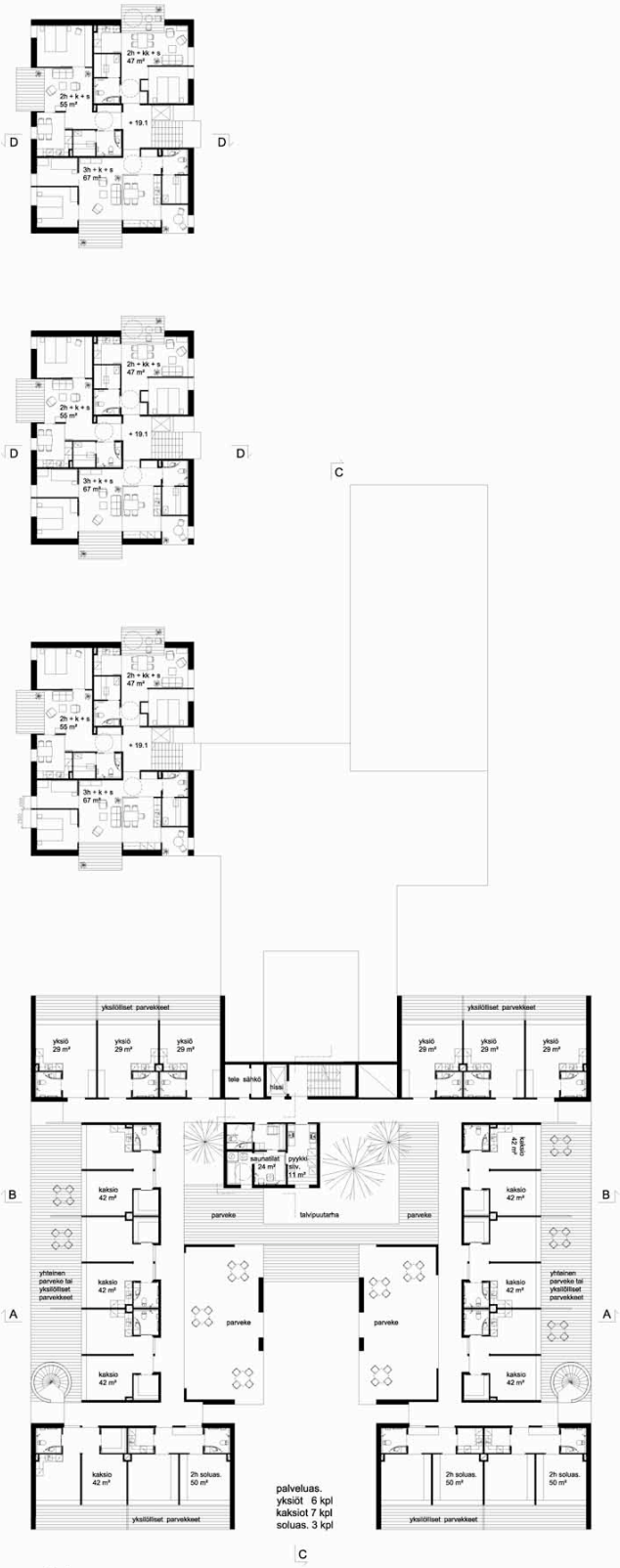

3. kerros

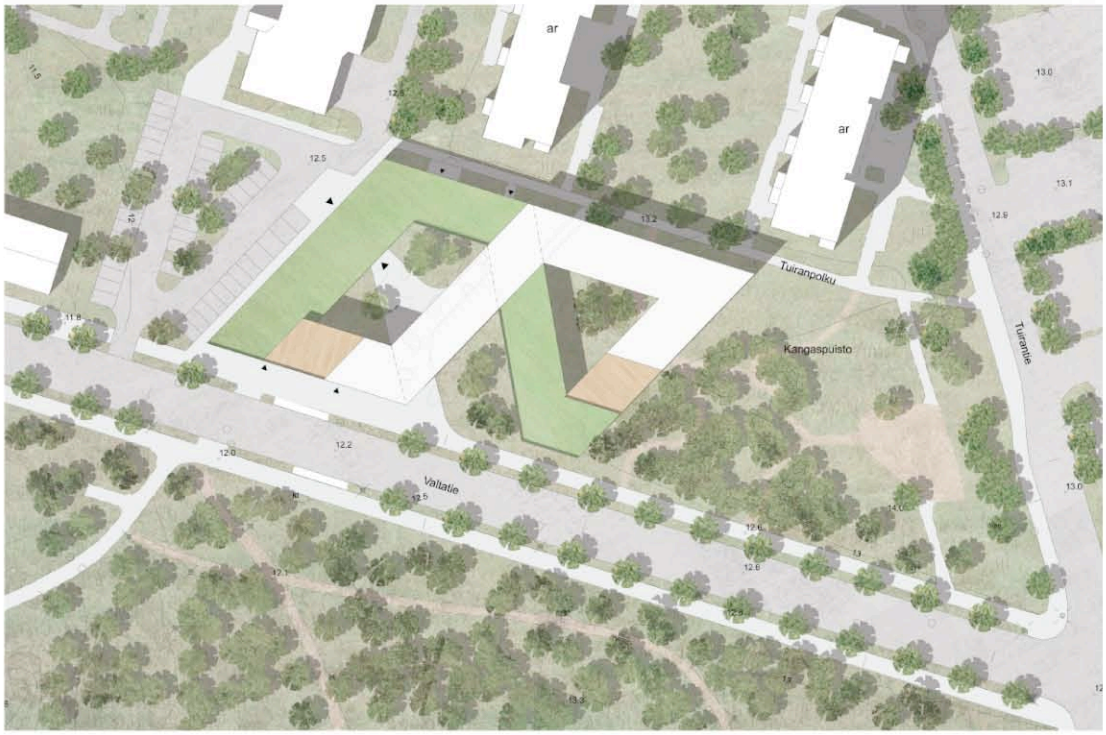

ASEMAPIIRROS 1:500

Vanhusten palvelutalo Oulun Tuiraan

Liittyminen ympäristöön

Palvelutalolle varattu rakennuspaikka on kaksijakoinen. Alueen itäosassa ja Valtatien toisella puolella on kauniit puistoalueet. Valtatien varren asuintalot ovat pääosin kaksikerroksisia. Toisaalta rakennuspaikan takana on korkeita, 9-kerroksisia 70-luvun asuintaloja ja tontti rajautuu etelässä katualueeseen.

Suunnitelmassa on säilytetty Kangaspuiston ja tontin 41 piha-alueen välinen yhteys ja integroitu toisiinsa tontin pohjois- ja länsipuolella sijaitsevien 9- ja 2-kerroksisten asuinrakennusten korkeudet. Palvelutalon toiminnot on ryhmitelty siten, että asunnot saavat paljon luonnonvaloa ja näkymät suuntautuvat kadun sijaan kohti puistoa.

Arkkitehtuuri

Rakennuksen massa muodostaa jatkuvan silmukan (kahdeksikko, yhtäältä katsottuna), joka nousee asteittain kohti tontin itäosaa ja sen takana sijaitsevia korkeita asuinrakennuksia jättäen yhteyden puistoon avoimeksi. Nostettu rakennusosa on tuettu hoikilla pilareilla, jotka rinnastuvat puistossa kasvavien puiden runkoihin. Silmukan synnyttämä intimi sisäpiha tarjoaa miellyttävän kotintulon taloissa asuville vanhuksille ja kutsuu ohikulkijaa rakennuksen alakerrassa sijaitsevaan ravintolaan. Rakennusmassan asteittaisesta nousemisesta muodostuu terasseina toimivia viherkattoja, joita voidaan käyttää erityisesti vaikeasti liikkuvien vanhusten ulkoilutoina. Pienemmät puiset terassit toimivat saunatilojen ja muiden aktiviteettien vilvoittelupaikkoina.

Tilaratkaisut

Rakennus jakautuu toiminnallisesti kahteen osaan: läntinen silmukka käsittää palvelutalon tuetun asumisen toiminnot, itäiseen silmukkaan sijoittuvat omistus- ja vuokra-asunnot, jotka suuntautuvat näkymiltään kohti Kangaspuistoa. Molemmat osat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, rakennuksen sisäiset liikenneyhteydet tarjoavat kuitenkin runsaasti muuntojoustoa tilaryhmittelylle. Tuetun asumisen alue integroituu omistus- ja vuokra-asuntojen kanssa siten, että palvelut ovat helposti saatavilla talon molemmista osista käsin. Käytävätilat on aina sijoitettu rakennuksen julkisivuille, jotta ne ovat valoisia, niistä aukeaa hyvät näkymät, orientoituminen rakennuksessa on helppoa ja kotiin saapuminen miellyttävää. Kaikissa asunnoissa on parvekkeet, jotka toimivat asuntokohtaisena ulkoilutilana. Parvekkeet myös varjostavat asuntoja kesällä, estäen tiiliista lämpenemistä.

Rakennuksen runkona on normaali teräsbetoninen laatta-pilarirakenne. Kadunvastaiset julkisivupinnat ovat rapattuja, muissa julkisivuissa on käytetty kahta erilaista puuverhousta.

Hyötyala yhteensä 5520 m2

Kokonaisbruttoala 6820 m2

silmukka

VANHUSTEN PALVELUTALON OULUN TUIRAAN ARKKITEHTUURIKILPAILU

3. KERROS 1:200

2. KERROS 1:200

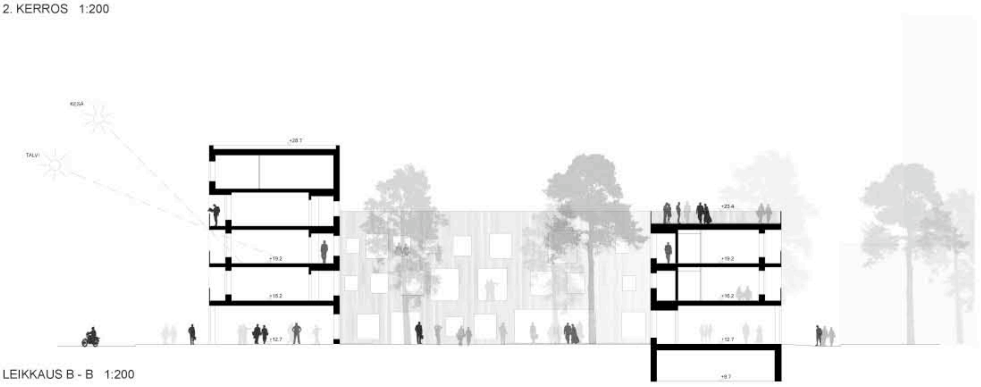

LEIKKAUS B - B 1:200

tuiran**palvelutalo**

maantaso**kerros**1:200

julkisivu**etelään**1:200

asema**piirros**1:500

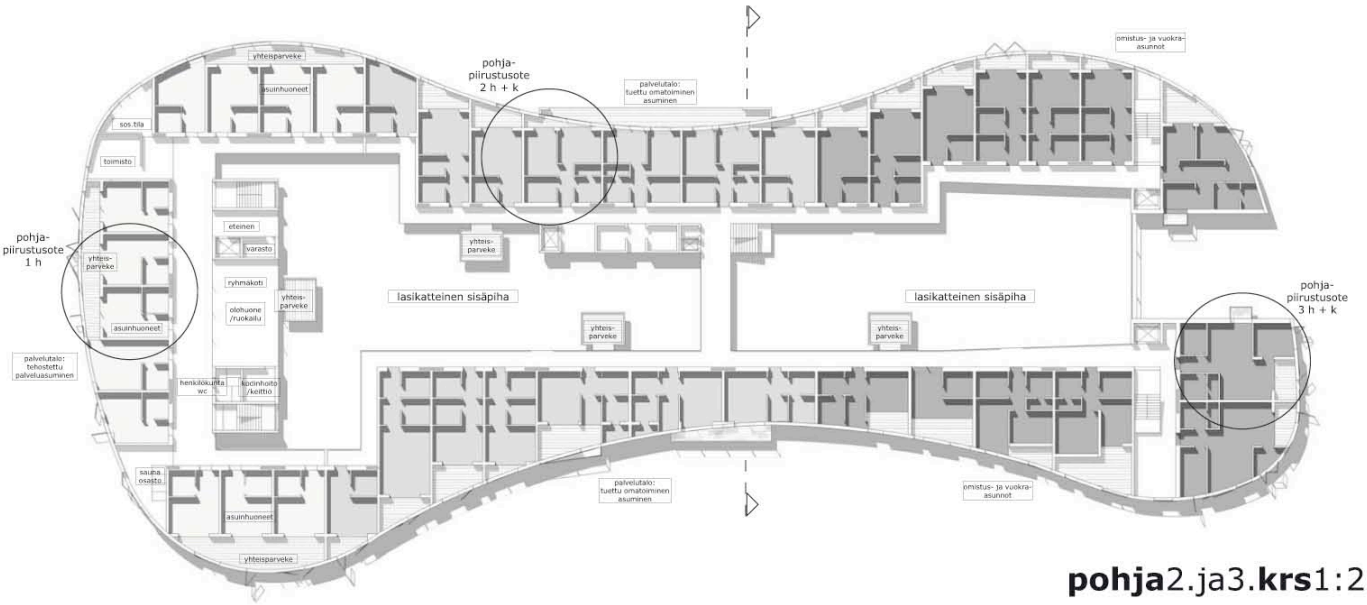

pohja2.ja3.**krs**1:200

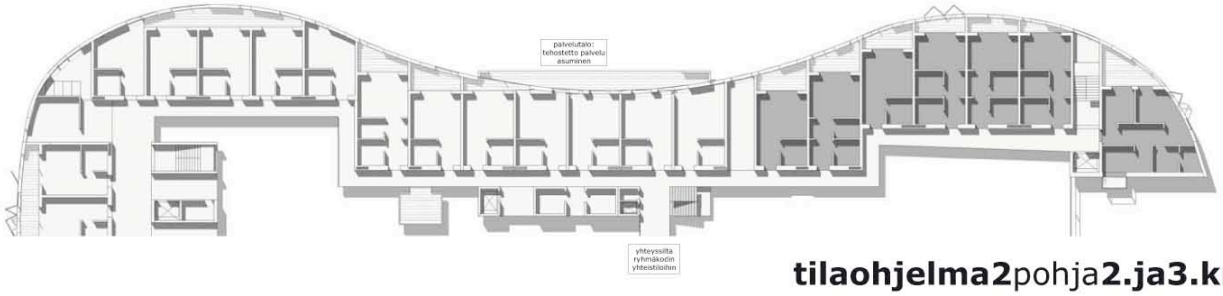

tilaohjelma2pohja**2.ja3.krs**1:200

käynti**palvelutaloon**

ASEMAPIIRROS 1:500

VANHUSTEN PALVELUTALON KEHITTÄMINEN
YLEINEN ARKKITEHTUURIKILPAILU OULUN TUIRAAN

SELOSTUS nimimerkki "ATRIUM 2"

Palvelu- ja senioritalot on ryhmitelty aukion ympärille. Rakennusten ja aukion muodostama kortteli noudattaa olemassa olevien rakennusten koordinaatistoa kaupunkikuvaa eheyttävällä tavalla. Aukio muodostaa selkeän sisäänkäynnin molempiin rakennuksiin ja kokoaa myös ympäristön asukkaita rakennusten tarjoamien palveluiden ääreite.

Aktiivisempien asukkaiden senioritalo sijaitsee lähempänä pysäköintialuetta ja kaupungille suuntautuvia liikenneyhteyksiä.

Palvelutalo puolestaan sijoittuu lähemmäksi puistoaluetta, jolloin myös huonommin liikkuville vanhuksille tarjotaan lähietäisyydellä mahdollisuus liikkumiseen ulkona puistossa.

Palvelutalo

Ryhmäkodit
Tehostetussa palveluasumisessa ryhmäkotiosaston 12 asuntoa ryhmittyvät kolmessa sakarassa keskeisten yhteistilojen ympärille. Yhteistiloista keittiö, ruokailu ja oleskelu muodostavat avoimen tilaryhmän.

Henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilat sekä saunaosasto ja kodinhoitohuone sijoittuvat myös tähän ytimeen.

Ryhmäkodin asuinhuoneissa on ranskalaiset parvekkeet. Asunnoilla on myös väliät, liukulasein lasitetut yhteiset viherhuoneet joiden kautta on myös pääsy kerrostasolla ryhmäkotiosastosta toiseen.

Osassa ryhmäkotien asuntoja on testattu solutyyppistä asumista. Toisaalta taas kahdesta vierekkäisestä kylpyhuoneyksiköstä voidaan tarvittaessa yhdistää yksi väljä pesutila.

Palvelutalon muuntojousto perustuu avoimen rakentamisen periaatteisiin. Pilariaatarunko mahdollistaa enimmäkseen kevytrakenteiset väliseinät, edelleen elementtikylpyhuoneiden käyttö helpottaa muunnettavuutta.

Palveluasunnot
Palveluasunnot muodostavat kerroksittain ryhmiä, joiden käytössä on kerroskohtainen sauna. Ensimmäisen kerroksen asuntoihin on pääsy myös suoraan ulkoa - ne voisivat toimia mm. intervalliasuntoina.

Yhteis- ja palvelutilat
Ryhmäkodit ja palveluasunnot ryhmittyvät kehäksi, jonka keskiössä ensimmäisessä kerroksessa on kokoava tori. Tämän torin "katolla" on asukkaiden yhteinen kattopuutarha.
Palvelutilat ryhmittyvät katutasoon Tuiranpolun ja uuden sisääntuloaukion varteen - osa niistä avautuu myös sisätorille.
Tori ja vierelnen liikuntatila voidaan yhdistää esim. juhlatilaisuuksissa.

Ulkoilu ja liikunta
Kaikista ryhmäkodeista ja palveluasunto-osastoista on pääsy suurille liukulasein lasitetuille parvekkeille ja myös toisen kerroksen tasolla olevaan suojattuun kattopuutarhaan sekä edelleen porrashuoneiden kautta ulos. Kattopuutarhaa voisi kehittää varusteiltaan kevyenä ruukkupuutarhana työtasoineen jne. Se muodostaa turvallisen ulkoilutilan kaikille ja toimintaympäristöä pienimuotoisista ulkopeleistä tai kasvien hoidosta kiinnostuneille kesäkeittiön mahdollisuuksia unohtamatta.

Palvelutaiolla on oma rajattu pihatilansa maantasossa sekä yhteydet puistoon, jonne on esitetty esteetön ulkoilurinkki.

Senioritalo

Senioritalo on toteutettu ohjelman mukaisesti erillisenä rakennuksena palvelutalon välittömään läheisyyteen aukion toiselle reunalle. Senioritalosta on järjestetty esteetön sisäyhteys palvelutaloon kellarikerroksen kautta, lisäksi yhteys torin yli on suojattu katoksella.

Asuntojakautuma on kilpailuohjelman mukaisesti pienasuntovoittoinen, rakennuksen raitinpuoleiseen päätyyn on sijoitettu kolme isompaa läpitalon huoneistoa. Suurimpaan osaan asunnoista on sijoitettu oma sauna, lisäksi talossa on yhteissauna lisäämässä talon yhteisöllisyyttä.

Rakennuksen alimpaan kerrokseen on aukion varrelle sijoitettu asukkaiden yhteistiloja kuten pesula, kuntosali, saunaosasto ja kerhohuone elävöittämään aukiota ja kadun varren miljöötä.

Hyötyalat

Palvelutalo 3357 m2 (T01), 3547 (T02)
Senioritalo 1640 m2

Palvelutalo: Tilaohjelma 1 mukaisesti:

Ryhmäkoteja 2 kpl (463 m2)

Omatoiminen asuminen

yksiöt (29...35 m2)	19 kpl
kaksiot (40...41,5 m2)	14 kpl
solut (53 m2)	5 kpl
yht.	38 kpl

Palvelutalo: Tilaohjelma 2 mukaisesti:

Ryhmäkoteja 4 kpl (463 m2)

Omatoiminen asuminen

yksiöt (29...35 m2)	8 kpl
kaksiot (40...41,5 m2)	8 kpl
solut (53 m2)	3 kpl
yht.	19 kpl

Senioritalo

1h+kk (33 m2)	3 kpl
2h+kk+s (48 m2)	12 kpl
2h+k+s (53 m2)	3 kpl
2 3h+k+s (55 m2)	3 kpl
4h+k+s (85 m2)	4 kpl
yht.	25 kpl

Bruttoalat

Palvelutalo 5001 brm2
Senioritalo 2261 brm2

"ATRIUM2"

SENIORITALO
2.-4. KRS 1:200

PALVELUTALO

2.KRS 1:200
TILAOHJELMAT 1 JA 2
2 KPL 12 ASUNNON RYHMÄKOTIOSASTOJA

3.KRS VAIHTOEHTO I
TILAOHJELMA 2
2 KPL 12 ASUNNON RYHMÄKOTIOSASTOJA

SENIORITALO
1. KRS 1:200

PALVELUTALO

1.KRS 1:200

OMATOIMINEN ASUMINEN /
INTERVALLIASUMINEN

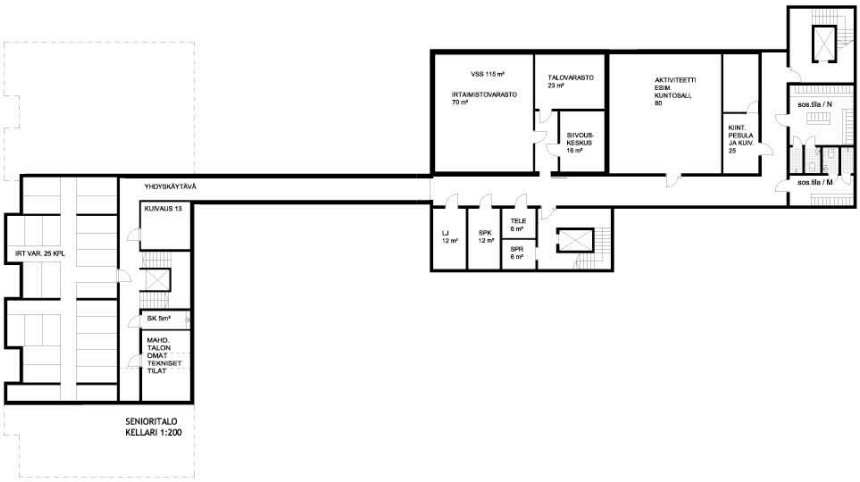

SENIORITALO
KELLARI 1:200

PALVELUTALO
KELLARI 1:200

"ATRIUM²"

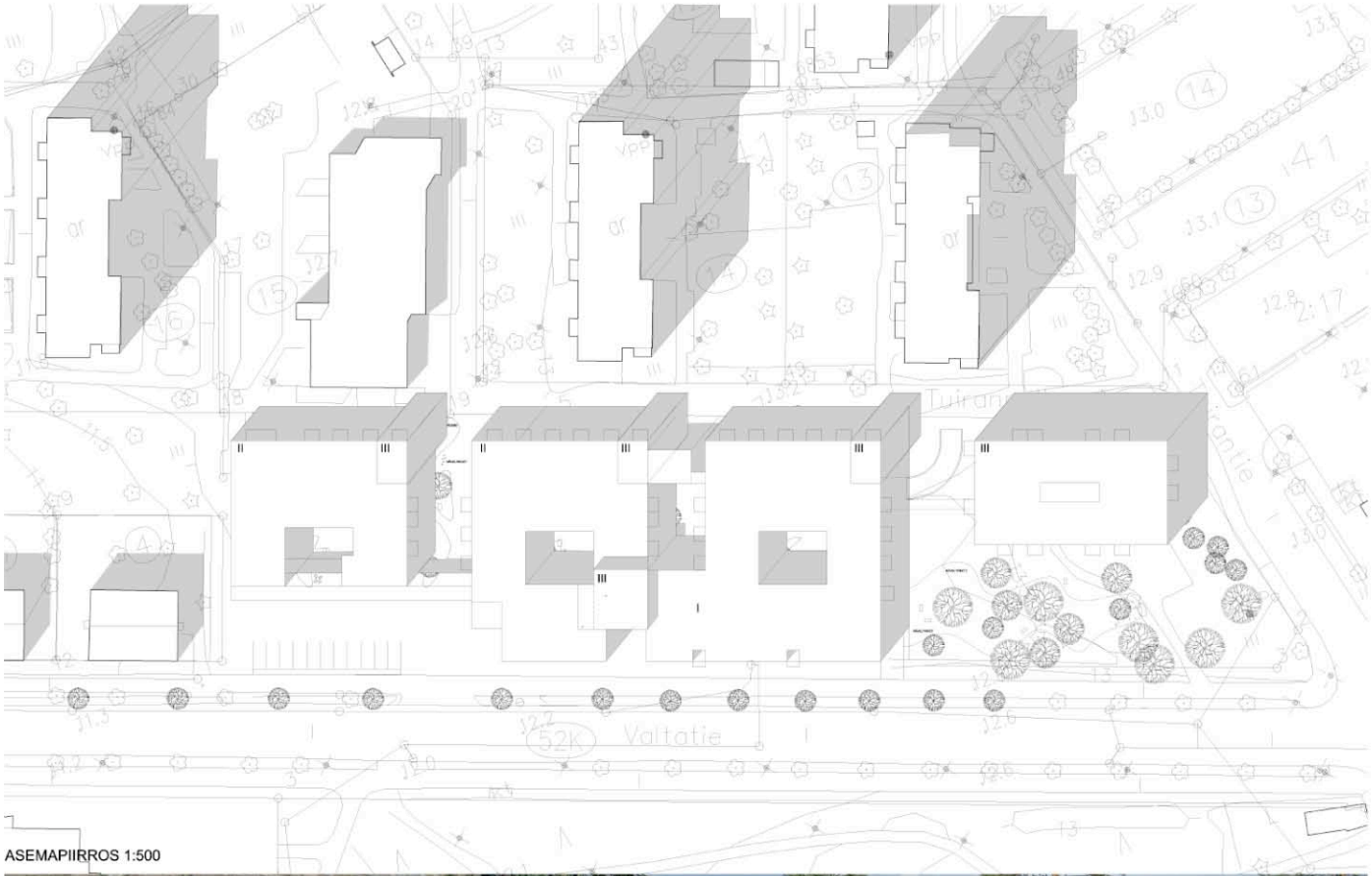

ASEMAPIIRROS 1:500

POHJAVARIAATIOT 1:100

VIISTOKUVA

NÄKYMÄ TUIRONTIELTÄ KANGASPUISTOON

"LIPPO"

SELOSTUS

Tavoitteena on aikaansaada toimivat, esteettömät, turvalliset, viihtyisät ja joustavat tilat palvelutalon asukkaille ja henkilökunnalle.

Toiminnan kustannuksilla on merkittävä vaikutus vanhusten palvelutalon talouteen. Kustannuksiin on pyritty vaikuttamaan asukkaiden viihtyvyyttä, toimintakyvyn ylläpitoa sekä päivittäisistä askareista suoriutumista tukevilla ratkaisuilla, jotka vähentävät henkilökunnan työmäärää, pienentävät palvelutalon toiminnan kustannuksia ja parantavat asukkaiden elämänlaatua.

Logistiikka
Palveluasunnot on suunniteltu siten, että niistä on sujuvat yhteydet päivittäisien rutiinien toimittamiseen. Varastot ja huoltotilat on järjestetty hyvin saataville ja lyhyiden etäisyyksien päähän asunnoista.

Palveluasunnot
Palveluasunnot on suunniteltu käyttäen koko suunnitelman läpi menevää modulirratkaisua. Pienin asunto, yksiö, muodostuu kahdesta perusmodulista. Samaa modulia muuntelemalla voidaan muodostaa.

Pysäköinti ja huoltoliikenne on sijoitettu kellarikerrokseen rakennuksien alle. Jätehuolto on järjestetty

Palvelukeskus
Palvelukeskuksen tiloja ovat keittiö, ruokasali/juhlasali, juhlasaliin yhdistettävät kuntosali ja liikuntatila, TV/Musiikkihuone, monitoimitila erilaisia palveluja varten, info- ja aulatila siten, että sisäänkäynnissä on joku ihminen ottamassa tuliljoita vastaan

Ekologisuus
Rakennuksien parvekevyöhykkeet muodostavat puolilämpimän puskurivyöhykkeen aurinkoisiin lmansuuntiin..

Hyötyala:	5 600 hym2
Bruttoala:	7 350 brm2
Bruttoala kellarikerros:	2 650 km2

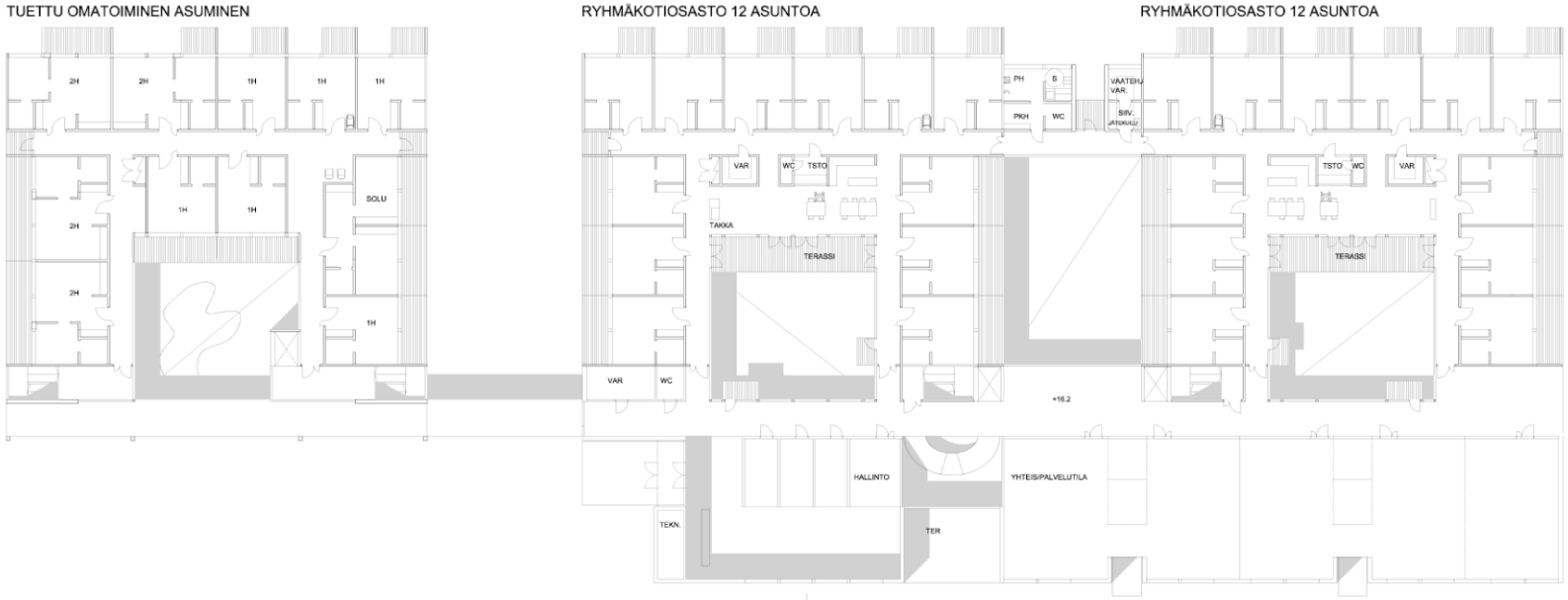

POHJAPIIRROS 2.KERROS 1:200

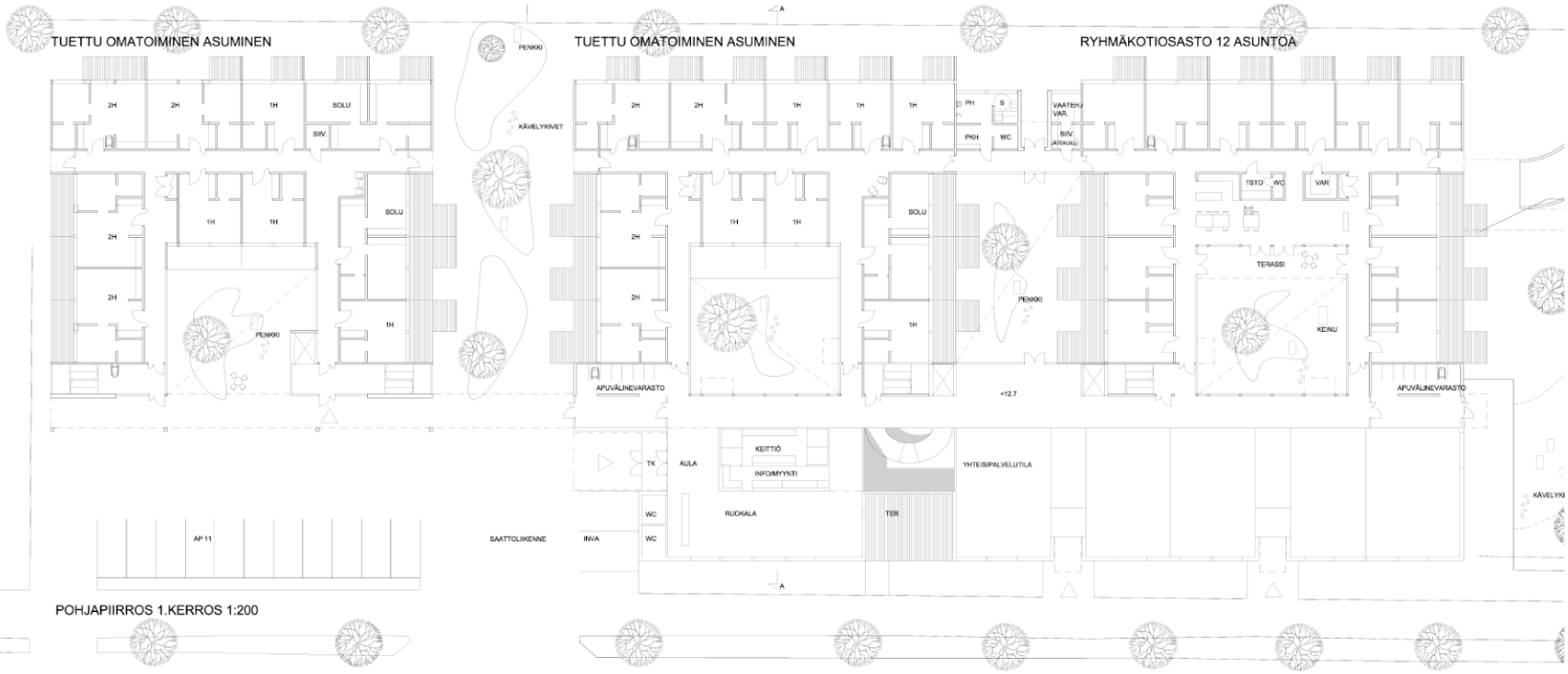

POHJAPIIRROS 1.KERROS 1:200

"LIPPO"

mokkapalat

ASEMAPIIRROS 1:500

Kaupunkikuva

Palvelutalo sijoittuu Oulun Tuiran kaupunkikuvaan luontevasti muodostaen jalankulkijan mittakaavaan sovitetun korttelikokonaisuuden. Valtatiehen rajautuvat osat mukailevat vieresten kadun varren rakennusten rytmiä. Rakennuksen halmo nousee korkeammaksi kohti poljposen puoleisia kerrostaloja Tuiranpolun varressa. Seniortalon osalta rakennus työntyy osin myös Kangaspuiston alueelle. Ehdotuksessa kuitenkin käsitellään koko kiilpiskaluerta puistomaisena ympäristönä, jonka osaksi kylämäinen arkkitehtuuri liittyy. Ratkaisulla pyritään eheyttämään kaupunkikuvaa yhdistämällä ympäröivä viheralueta toisiinsa. Rakennus avautuu ulospäin ja on helposti lähestyttävä kaikista suunnista. Sisäänkäyntiaukko ohjaisennetty autopaikoille osoitetun alueen yhteyteen. Yksittäisiin rakennusosiin päästään myös taskupihoilta, joilta huoltokin voidaan järjestää.

Arkkitehtuuri

Laaja tilaohjelma on ehdotuksessa jaettu ryhmäksi taitekattoisia kaupunkitaloja. Ne liittyvät toisiinsa vapaassa sommitelmassa toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Muuratut tiilijulkisivut ja saman sävyiset tadotut tiilikatot antavat kokonaisuudelle yhtenäisen ilmeen. Kestävistä materiaaleista toteutettuna rakennuksen kylämäinen hahmo ja inhimillinen mittakaava tukevat asukkaiden hyvinvointia. Suojaisat sisäpihat ja taskupuutarhat tarjoavat ryhmäkodeille turvallisia ulkoiluttoja. Puutarhat ja viljelypalstat aktivoivat asukkata toimintaan vuodenaikojen mukaan. Puupinnat ja värikkäät julkisivuosat pehmentävät yleisvaikutelmaa. Myös rakennuksen rikas sisämaailma tarjoaa näkymiä yhteisiin tiloihin sekä pihoille.

Konsepti

Vapautunut sommitelma perustuu tehokkaaseen tilankäyttöön ja rationaalisiin rakenne- sekä talotekniisiin ratkaisuihin. Ehdotuksessa on pyritty toimivaan kokonaisuuteen niin asukkaan, palveluntarjoajan, omistajan kuin palvelunhankkijan näkökulmasta. Ratkaisut turvaavat asukkaiden hyvän ja laadukkaan elämän Tuiran palvelutaloissa. Samalla ehdotus antaa mahdollisuudet järjestää palvelutoiminta tehokkaasti. Palvelemisen edellytykset toteutuvat parhaiten konseptissa, jossa palvelitavat tilat ovat läheisessä yhteydessä toisiinsa rakennuksen kaikissa suunnissa. Omistajan intressinä energia- ja tilatehokkuus sekä käyttäjien hyvinvointi tukee vuokranmaksukykyä.

Kaikissa asunnoissa on mahdollisuus ranskalaiseen parvekkeeseen ja jokaiseen yksikköön on sijoitettu omat ulkotilat, kerroksissa lasiat lounaaseen avautuvat terassit. Seniortalo liittyy palvelutaloon sisäyhteydellä ensimmäisessä ja tarvittaessa myös kellarikerroksessa. Sen kiinteä huoneistojakauma ulottuu yksiöistä kolmen huoneen ja keittön asuntoihin.

Muuntojoustavuus

Ehdotus esittää ikääntyvän väestön ryhmäkoti- ja palveluasumista uudistavia muunneltavuuteen perustuvia malleja. Ratkaisu sallii palveluasuntojen muuttamisen tehostetun palveluasumisen ryhmiksi helposti rakennuksen kaikissa kerroksissa. Tilasuunnittelun lähtökohtana on asumisen ja toiminnan tarpeiden joustava huomioiminen asukkaan muuttuvassa elämäntilanteessa ta kokonaisien käyttäjäryhmien vaihtuessa. Joustavuus toteutuu asuinrakennuksessa usealla tavalla. Monikäyttöinen, esteetön ja turvallinen ympäristö sallii tilojen käyton useisiin erilaisin tarkoituksiin. Tämä tukee kunnoltaan vaihtelevan asukasyhteisön elämää. Huoneistojen jakauma ja vaihtelevat mallit tukevat yksittäisen asukkaan kiintymistä kotiinsa ja osaksi yhteisöä.

Ehdotuksen perushuoneistomailina on kahden huoneen ja keittön asunto. Sen optimaalinen mitoitus sallii parisiskunnan asumisen yhdessä nopeastikin muuttuvissa elämäntilanteissa sekä omaishoitajan tarpeet. Asuntojen sisäinen muunneltavuus voidaan viedä aina yksittäisten rakennusosien ja kalusteiden tasolle. Liukuseinien ja siirrettävien kalusteiden avulla voidaan parantaa yksittäisten palveluasunnon tiloiliia muunteluma hdollisuuksia.

Tekniset ratkaisut

Muunnettaessa palveluasuntoja kotien ryhmiksi jaetaan perusksksio kahdeksi ryhmäkodin asunnoksi. Pystymuoust on sijoitettu mahdollisiten yhteytteen kiinteisiin elementtiformeihin. Vaakasuuntaiset installaatiot asennetaan käytävien ja eteisten laskettuihin kattoihin. Kaksion keittö muunnetaan toisen ryhmäasunnon kylpyhuoneeksi, alkuperäisen kylpyhuoneen palvelessa naapuriasuntoa. Osa huoneistoista muutetaan samalla ryhmäkotien yhteistiloiksi. Vastaavalla tavalla kotien ryhmät voidaan muuttaa takaisin palveluasunnoiksi mahdollisimman vähäisin muutoksin. Rakenteena on luontevaa käyttää kantavia julkisivuja, mutta myös huoneistojen väliset kantavat seinät ja seinäpalkitkin ovat mahdollisia. Muunnettavat seinät rakennetaan aina kevytrakenteisina. Kellaritiloja on pyritty järjestämään ennen kaikkea perustamisen kannalta järkevästi korkeiden rakennusmassojen alle. Osa autopaikoista on sijoitettu kellarin, johon ajetaan ajoluiskan kautta pelkotusalueella.

Rakennuksen yhteis- ja palvelutilat sijaitsevat rakennuksen yksikerroksisissa osissa pääsisäänkäynnin yhteydessä seka palvelu- ja seniortalon välissä. Yhteis- ja palvelutiloja voidaan yhdistää tarpeen mukaan. Jakelukeittiö voidaan annosmäänen kasvaessa laajentaa valmistuskeittiöksi. Ratkaisulla pystytään optimoimaan investointikustannusten suhde rakennuksen elinkaaren aikaisin muutoskustannuksiin. Lattialämmitysjärjestelmä sallii ikkunoiden ulottamisen huoneen lattiaan asti. Näin tarjotaan sängyssä runsaasti aikaa viettävälle asukkaalle aktiivinen näkymä ulos yhteisiin tiloihin ja piha-alueille. Samalla kun huoneistojen pinta-ala käytetään tehokkaasti hyväksi, tuetaan muuntojoustavuutta ja parannetaan tilojen sivottavuutta. Rakennuksen valaistusratkaisuissa yhdistetään epäsuoraa ja suoraa valaistusta. Myös värisuunnittelun ja alusteiden ratkaisujen savottisena on kokonaisvaltainen esteettomyys.

Rakennus toteutetaan vähintään matalaenergiatasoon. Vaipan lämmöneristeset toteutetaan riittävän paksuina käyttäen tarkoituksenmukaisia eristetyyppejä. Julkisivut muurataan paikalla. Huoneistot avautuvat lämpötaloudellisesti itään ja länteen. Etelä- ja pohjoisjulkisivujen ikkunapinta-alaa voidaan säätää mahdollisimman pieneksi. Lämmöntalteenotto sijoitetaan ilmanvaihtokonehuoneisiin rakennusten kattokerroksiin. Tehostettu palveluasuminen edellyttää tilojen jäähdyttämistä. Jäähdytyksestä vapautuva lämpöenergia on taloudellisesti ja ekologisesti järkevää käyttää esimerkiksi allasosaston veden lämmittämiseen.

Palvelutalo on suunniteltu rakennustyypin paloteknisten vaatimusten mukaan. Ryhmäkodit ovat jaettavissa enintään 800 m2 yksiköihin kerroksittain. Jokaisesta yksiköstä on kaksi toisistaan riippumatonta osastoitua poistumistietä, joiden ovet voidaan pitää oviimagneetein auki yhdyskäytävien osalta.

Ohjelma-ala	5000 m2
Kokonaisala	7450 brm2
Tilavuus	22350 m3

Tilaohjelma 1

Palaisiatalo	2 x 12 asunnon ryhmäkotiosasto sis. huoneet, yhteistilat, saunat, henk.kunnan tilat ja kaluttuvat		1600 m²
	Tuetto-rerotaterinen asuminen		1600 m²
	1H+KK	8 kpl	
	2H+KK	28 kpl	
	3H+KK	1 kpl	
	Yhteinen saunaosasto	2 kpl	
	Yhteensä		3600 m²
Omistus- ja vuokra-asunnot			1650 m²
	1H+KK	4 kpl	
	2H+KK	15 kpl	
	3H+KK	12 kpl	
	Yhteinen saunaosasto	2 kpl	
Yhteis- ja palvelutilat Ulkovuoratilat tilat			750 m²
Kellari	VSS-rakentaminen, tunnista tukevat ja akkihuoltitilat, teknisiä tilat		530 m²
	Bruttoala		7450 brm²
	Kellari bruttoala		1000 brm²

Tilaohjelma 2

Palaisiatalo	2 x 12 asunnon ryhmäkotiosasto 10 asunnon ryhmäkotiosasto 14 asunnon ryhmäkotiosasto sis. huoneet, yhteistilat, saunat, henk.kunnan tilat ja kaluttuvat		2150 m²
	Tuetto-rerotaterinen asuminen		750 m²
	1H+KK	4 kpl	
	2H+KK	12 kpl	
	3H+KK	1 kpl	
	Yhteinen saunaosasto	1 kpl	
	Yhteensä		2950 m²
Omistus- ja vuokra-asunnot			1650 m²
	1H+KK	4 kpl	
	2H+KK	15 kpl	
	3H+KK	12 kpl	
	Yhteinen saunaosasto	2 kpl	
Yhteis- ja palvelutilat Ulkovuoratilat tilat			750 m²
Kellari	VSS-rakentaminen, tunnista tukevat ja akkihuoltitilat, teknisiä tilat		530 m²
	Bruttoala		7450 brm²
	Kellari bruttoala		1000 brm²

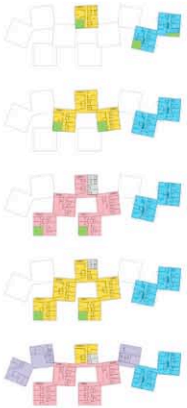

TUIRAN PALVELUTALO

PALVELUASUMINEN

TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN

POHJAPIIRUSTUSOTE 2. KRS 1:100

TUIRAN PALVELUTALO

KELLARI KRS POHJAPIIRROS 1:200